MILLIY KITOB PALATASI
INV. №

Milliy tiklanish — millat kelajagi

Milliy tiklanish

Gazeta 1995-yil, 10-iyundan chiqa boshlagan

Har oyda ikki marta chop etiladi

O'zbekiston Milliy tiklanish demokratik partiyasining ijtimoiy, siyosiy, iqtisodiy gazetasi

2005 yil, 30 sentabr, Juma

18 (324) son

Партия Марказий Кенгашида

ХАЛҚ ДАРДИ БИЛАН ЯШАЙЛИК

Мамлакатимизда фаолият кўрсатаётган 5та партия ўз имкониятлари ва олдига қўйган мақсадларига кўра устувор йўналишлари ва тегишли дастурларига эгадир. Ўзбекистон «Миллий тикланиш» демократик партияси ҳам халқнинг энг азиз туйғулари — келажакка умидларини ифода этган ҳолда фаолият юритиб бормоқда. Жойларда аҳоли ўртасида турли маърифий-маънавий тадбирлар изчил олиб борилаётганлиги бунинг яққол далилидир.

Шу йил 16 сентябрда партиянинг кенгайтирилган йиғилиши бўлиб ўтди. Унда Ўзбекистон Республикаси Президенти И.Каримовнинг 2005 йил 19 август куни Олий Мажлис Сенати мажлисида сўзлаган нутқлари юзасидан келиб чиқадиган вазифалар кўриб чиқилди.

Йиғилишда Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар партия кенгашлари раислари, Марказий кенгаш аъзолари, партия котиблари, Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутатлари ҳамда фракция аъзолари иштирок этишди.

Йиғилиш кун тартибига кўра Марказий кенгаш раиси Х.Дўстмуҳамедов Президентимиз И.Каримов нутқидан келиб чиқадиган вазифалар борасида сўзлади.

Нотиқ мамлакатимизда олиб борилаётган ислоҳатлар кўлами ва қамрови кўпчиликни мамнун этаётгани ва аксинча, ағёру ғанимлар тоифасидан бўлган қалби чиркин ҳолга келиб қолганларни ёки адашган ва айни пайтда лоқайдликка берилганларни эса ислоҳатлар самарасидан кўра таназзули, ўз ички дунёси андозасига кўра вайрона-ю, талофатларга мойиллиги жунбушга келганидан афсусланиб сўз юритди. Бунга тўрт ой аввал бўлиб ўтган Андижондаги машъум фожиада бепарволик, лоқайдлик каби руҳий парокандалик ҳам ўз таъсирини ўтказганлиги табиийдир.

Нотиқ ўз сўзида Олий Мажлис Сенати йиғилишида муҳокама қилинган яна бир мавзу — «Хонобод» шаҳарчасида вақтинча қўним топган АҚШнинг чекланган ҳарбий контингенти ва Қашқадарё вилоятига тегишли ушбу ҳудуддаги нохуш манзараларга ҳам эътиборни қаратар экан, қашқадарёлик сенаторлар таклифларига қўшилиб, «Миллий тикланиш» демократик партияси аъзолари ҳам бу борада изчил ва аниқ нуқтаи-назар билан фаолият юритмоқлари тўғрисидаги фикрларини баён этди.

ЎзМТДП Марказий Кенгаши раиси ўринбосари Хайринисо Мирзажонова жойларда маърифий-маънавий масалаларга кенг эътибор бериш лозимлигига алоҳида тўхталиб ўтди.

Сўзга чиққан нотиқлар Ўзбекистон «Миллий тикланиш» демократик партияси Марказий кенгаши аъзоси, ЎзМТДП Тошкент вилояти кенгаши раиси Шарифа Салимова, Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати Раъно Зарипова, Хоразм вилояти кенгаши раиси Баҳодир Бобожонов, Фарғона вилояти кенгаши раиси Бахтиёр Мўминов, Қорақалпоғистон Республикаси партия кенгаши раиси Зинатдин Есенбаев, Марказий кенгаш аъзолари Лола Саидова, Муқимжон Қирғизбоевлар томонидан огоҳликка даъват, партия сафини кенгайтириш борасида қизғин мунозарали фикрлар айтилди.

Партиянинг нашри «Миллий тикланиш» газетасининг 2006 йил обунасини ташкил этиш тўғрисида газетанинг бош муҳаррири Иброҳим Ғафуров таҳририят таклифларини йиғилиш иштирокчиларига ҳавола этди. Газетанинг таъсирчанлиги ва оммавийлигини оширишда ёритилаётган мақола ва бошқа материаллар сифатига ҳам алоҳида эътибор бериш борасидаги таклифлар ўртага ташланди.

Йиғилишда турли масалалар: партия ҳаёти, унинг аъзолари фаолиятига ва ижтимоий-иқтисодий вазифалар ечимига доир тадбирлар тўғрисида ҳам фикрлашиб олинди.

Насиба ОЧИЛОВА,
ЎзМТДП Марказий Кенгаши бош мутахассиси.

ФРАКЦИЯ ЙИҒИЛИШИ

26 сентябрда Ўзбекистон «Миллий тикланиш» демократик партиясининг Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги фракция йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилишни фракция раҳбари Хуршид Дўстмуҳамедов кириш сўзи билан очар экан, муҳокама қилинаётган қонун лойиҳалари аҳолининг ижтимоий-ҳуқуқий ҳамда миллий манфаатларини ҳимоя қилишга қаратилганини, бу муҳокама жараёнларида энди фақат фракция раҳбарларигина эмас, депутатлар ҳам ўз фикр-мулоҳазаларини билдиришига имкон яралганини алоҳида таъкидлаб ўтди.

Йиғилишда, жумладан, бугунги кунда мактабгача таълим тизимини ривожлантириш борасида қилинаётган ишлар, ечимини топмай ётган муаммолар ўртага ташланди. Ислоҳотларни миллатимизнинг келажаги бўлган ёш авлод тарбия топадиган масканлардан бошлаш кераклиги, жойларда мавжуд камчиликларга эътибор бериш партиямиз аъзоларининг бош мақсади бўлиши зарурлиги ҳам айтиб ўтилди. Бундан ташқари, ҳозирги кунда халқимизнинг бойлиги ҳисобланган «оқ олтин»ни йиғиб-териб олиш жараёнларида партиямиз аъзолари пахтакорлар билан учрашувлар ташкил қилиши, уларнинг маданий ҳордиқ чиқаришлари учун шароитлар яратилиши зарурлиги масаласи ҳам кўриб чиқилди. Ҳашарчилар учун дори-дармон етказиб бериш керак, деган таклиф ҳам қўллаб-қувватланди. Бу борада Тошкент вилоятида олиб борилаётган ишлар хусусида Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати Шарифа Салимова ахборот берди.

Йиғилиш сўнгида фракция раҳбари Хуршид Дўстмуҳамедов «Ўқитувчи ва мураббийлар куни» муносабати билан барча муаллимларни партия аъзолари номидан самимий табриклади.

М.РАҲМАТОВ.

МАОШИМНИ ҚАЧОН БЕРАСИЗ, ХЎЖАЙИН?

— Қўшни, қаёқлардан келяпсиз, хафа кўринасиз?

— Э, қуриб кетсин, ишхонага ойлигимни олиш учун боргандим. Яна ололмадим. Уч ойдан бери шу сарсонгарчилик. Ишлаб-ишлаб вақтида ойлик ололмасанг алам қилар экан. Мактаб бошлангунча олиб қоларман, деб ўйловдим. Болаларга кийим-бош, дарсликлар олиш зарур. Наилож, энди анов бозорчи қўшнимиздан 50-60 минг сўм қарз олиб тураман-да...

Ана шунақа гаплар. Тўғри-да, маошга кўз тикиб яшаётган оилалар учун уни ўз вақтида ололмаса ана муаммо-ю, мана муаммо!

Хабарингиз бор, 2002 йил 19 мартда Ўзбекистон Вазирлар Маҳкамасининг «Иш ҳақининг ўз вақтида тўланишига доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарори қабул қилинган. Бу қарор Бухоро вилоятида қандай бажарилаётир?

Социал турмуш

Юқорида келтирилган ҳукумат қарори ижросини таъминлаш ва ушбу йўналишда назоратни кучайтириш мақсадида вилоят прокуратураси ҳамда бошқа тегишли идоралар ҳамкорликда амалга оширилиши лозим бўлган тадбирлар режаси ишлаб чиқилган. Вилоятнинг шаҳар ва туман ҳудудларидаги корхоналарда мавжуд бўлган дебиторлик қарзлари ўз вақтида ундирилмагани, тайёр маҳсулотлар узоқ муддат сотилмай омборларда қолиб кетаётгани, албатта, уларнинг молиявий аҳволини оғирлаштиради. Оқибатда корхоналарда ишлаётган юзлаб, ҳатто минглаб одамлар маошларини вақтида ололмай сарсон бўладилар. Уларнинг бир ташвишига икки ташвиш қўшилади.

Йил бошида вилоятда иш ҳақи тўловлари бўйича аянчли аҳвол юзага келди. Вилоят прокуратураси органлари томонидан жойлардаги тижорат банклари, солиқ ва бошқа идоралар билан олиб борилган тадбирлар натижасида шу йилнинг сентябр ойигача иш ҳақидан қарздорликни 2 миллиард 748 миллион сўмга камайтиришга эришилди.

Шу йилнинг 1 сентябр ҳолатида вилоятдаги корхона, ташкилот ва муассасаларнинг иш ҳақидан қарздорлиги 237 миллион сўмни ташкил этгани ҳам ташвишли. Ахир бу миллионлар миқдорини айтиш осон холос.

Айрим мансабдор ва масъул шахслар томонидан ишчи-хизматчиларга иш ҳақларининг тўланиши ва бу тўғридаги статистик ҳисоботларнинг тақдим қилинишида бир қатор қонун бузилиш ҳолатларига йўл қўйилаётганлиги аниқланди. Айрим тижорат банкларининг раҳбарлари ҳамда бошқа мансабдор шахслар бюджетдан молияланадиган муассасалар ва ташкилотларга иш ҳақи, нафақа, стипендия ва уларга тенглаштирилган бошқа харажатлар учун пул маблағлари беришни асоссиз равишда кечиктирилишига йўл қўйган. Пешку туманидаги 10-сон ўрта умумтаълим мактаби ишчи ва хизматчиларининг жорий йилнинг июн ойи иш ҳақлари учун 1 миллион 268 минг сўм, таътил пуллар учун 10 миллион 654 минг сўм, 2 ёшгача болали оналарга бериладиган нафақа учун 344 минг сўм ўз вақтида молиялаштирилган бўлса-да, акциядорлик тижорат «Пахта банк»нинг Янгибозор филиали томонидан ушбу харажатлар тўлови учун пул маблағлари бериш асоссиз кечиктирилган. Прокуратура аралашуви билан ушбу тўловлар амалга оширилди, қарздорлик бартараф этилди. Вазифасига масъулиятсизлиги учун банк филиали бошқарувчиси Ж.Мирхонов, пул муомаласи бўлими бошлиғи О.Мухидовлар маъмурий жавобгарликка тортилди.

Қоракўл туманидаги Соғлиқни сақлаш ва Халқ таълими бўлимлари каби 14та бюджет ҳисобидан молиялаштириладиган муассасалар ишчи-хизматчиларининг иш ҳақи, нафақа ҳамда бошқа тўловлари учун зарур маблағ ўз вақтида тўлиқ молиялаштирилган бўлса-да, Ташқи иқтисодий фаолият миллий банкнинг туман филиали 155 миллион 930 минг сўм пул маблағларини беришни асоссиз кечиктирган. Банк филиали бошқарувчиси О.Жумаев ишда йўл қўйган камчилиги учун маъмурий жавобгарликка тортилди.

Жондор туманидаги «Кўчма механизациялашган колонна»да 10 миллион 634 минг, «Ўзбекистон» ширкат хўжалигида 22 миллион 20 минг, Т.Салимов номли ширкат хўжалигида 18 миллион 884 минг сўмлик иш ҳақлари ўз вақтида тўланмаган. Туман прокуратураси томонидан ушбу иш ҳақларини ундириш тўғрисида фуқаролик ишлари бўйича Қоракўл туманлараро судига даъво аризалари қўзғатилди. Юқоридаги ташкилот ва хўжаликларнинг мансабдорлари эса маъмурий жавобгарликка тортилди.

Ғиждувонда ҳам иш ҳақини вақтида ололмай сарсон юрганлар кўп. Масалан, «Деҳқон бозори» ҳиссадорлик жамиятидаги 64 нафар ишчи-хизматчиларнинг 5 миллион 777 минг сўм, «Ғиждувон Барака — нон» масъулияти чекланган жамиятнинг 61 нафар ишчи-хизматчиси 923 минг сўмлик маошларини ўз вақтида ололмаган. Туман прокуратураси иш ҳақларини тўлаш бўйича барча таъсир чораларини кўрди, фуқаролик ишлари бўйича Ғиждувон туманлараро судига даъво аризаси киритилди. Масъулиятсиз мансабдорлар эса тегишлича жазоланди. Шунингдек, тумандаги 5-сон кўчма механизациялашган колонна, «Субоқова» ишлаб чиқариш корхонаси, «Хўжаликлараро қурилиш материаллари» масъулияти чекланган жамиятида ҳам ишчи-хизматчиларга иш ҳақлари вақтида тўланмаганлиги ҳоллари аниқланди.

Олот тумани Машина-трактор парки давлат акциядорлик жамиятида 2005 йилнинг 1 августи ҳолатида ишчи-хизматчиларнинг 10 миллион 604 минг сўмлик, туман қишлоқ ва сув хўжалиги бошқармасида 1 миллион 670 минг сўмлик ойлик маошлари ўз вақтида берилмаган. Иш ҳақларини ундириш тўғрисида прокуратура томонидан фуқаролик ишлари бўйича судга даъво аризаси киритилди. МТП ДАЖ раиси Ш.Аҳадов, қишлоқ ва сув хўжалиги бошқармаси бошлиғи Н.Арабовлар эса маъмурий жавобгарликка тортилди.

Когон шаҳридаги «Соҳибкор деҳқон бозори» масъулияти чекланган жамиятда ишловчи 28 нафар ишчи хизматчилар жорий йилнинг май-июн-июл ойлари учун 2 миллион 370 минг сўм маошларини ўз вақтида ололмаган. Прокуратура томонидан ушбу иш ҳақларини ундириш ҳақида фуқаролик ишлари бўйича Когон туманлараро судига даъво аризаси киритилди.

Прокуратура органларига фуқароларнинг ўзлари ҳам нажот излаб хўжалик юритувчи субъектлардан уларнинг пенсия, нафақа ва иш ҳақлари пулларини ундириб бериш учун мурожаат қилишаётир. Шофиркон тумани «Ўзбекистон» ширкат хўжалигида ишлаган фуқаро Н.Ортиқов хўжаликдан 485 минг 800 сўмлик, Қоракўл тумани «Ортиқ Рўзи» фермер хўжалигида ишлаган фуқаролар Р.Отаниёзова, Х.Очилова ва Г.Жумаевлар 214 минг сўмлик, Вобкент тумани кўчма механизациялашган колоннада ишлаган К.Ҳамроев 540 минг сўмлик, Олот тумани «Бухоро» ширкат хўжалигида ишлаган Б.Шеров оиласи 1 миллион 150 минг сўмлик иш ҳақини ололмай сарсон бўлаётганидан арзланишиб, прокуратура идораларига мурожаат қилишган. Прокуратура органлари томонидан фуқаролар мурожаатлари атрофлича ўрганилиб, иш ҳақларини ундиришнинг қонуний чоралари кўрилди. Айбдорлар қонуний жазога тортилди.

Жорий йилнинг тўққиз ойида ҳукумат қарорининг ижроси юзасидан ўтказилган текширишлар юзасидан қонун бузилиш ҳолларини бартараф этиш тўғрисида 9та тақдимнома, 1та протест киритилиб, 148 нафар шахс қонунбузилишга йўл қўймаслик учун огоҳлантирилди. 250 нафар шахс маъмурий, 4 нафари интизомий жавобгарликка тортилди. Қўпол қонун бузилиш ҳоллари юзасидан 2та жиноят иши қўзғатилди. Прокуратура органлари томонидан 2 миллиард 12 миллион 800 минг сўмлик пенсия, нафақа ва иш ҳақи пулларини ундириш тўғрисида тегишли судларга 245та аризалари киритилди. Прокуратура органлари ходимларининг аралашуви ва саъй-ҳаракатлари билан ўз вақтида берилмаган 520 миллион сўмдан ортиқ пенсия, нафақа ва иш ҳақи пули тўланиши таъминланди.

Саид ШОДИЕВ,
Бухоро вилояти прокуратураси фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликлари, жамият ва давлат манфаатларини ҳимоя қилиш бўлими бошлиғи, адлия маслаҳатчиси.
Дилмурод ҚИРҒИЗБОЕВ,
«Миллий тикланиш» махсус мухбири.

ИСТИҚБОЛ УЧУН

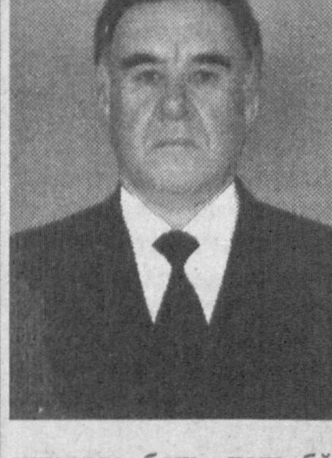

Жамият равнақи, унинг истиқболида зиёлиларнинг алоҳида ўрни бор. Ҳамма замонларда ҳам зиёлилар миллат таянчи, орзу ва истакларининг ифодачиси бўлган. Ҳамма даврда ҳам улар миллат ҳурлиги, озодлиги, бахту саодати учун қайғурганлар, ҳатто шу эзгу мақсад йўлида жонларини фидо қилишган. Бугунги мустақиллик йилларида ҳам зиёлилар элим, юртим, деб ёниб яшамоқдалар. Хайрли ва эзгу ишларга бош-қош бўлмоқдалар, одамларни янгича фикрлашга, янгича ишлашга даъват этмоқдалар. «Миллий тикланиш» демократик партияси сафларида ҳам миллат ривожи, мамлакат келажаги йўлида ғайрат билан меҳнат қилаётган зиёли юртдошларимиз анчагина. Улар, айниқса, давлатимизнинг одилона сиёсатини омма орасида кенг тарғиб қилиш, ижтимоий-сиёсий, маънавий-маърифий, миллий қадриятларимиз ривожига салмоқли ҳисса қўшиш, ўтган 14 йил ичида қўлга киритилаётган муваффақиятларимизни янада мустаҳкамлашда фаол иштирок этмоқдалар.

Фаоллар нима дейди?

Бугун мамлакат сиёсий майдонида партиядошларимизнинг ҳам ўз ўрни бор. Ўтган йилнинг сўнгги ойида Олий Мажлиснинг Қонунчилик палатаси ва маҳаллий кенгашларга бўлиб ўтган сайловларда сиёсий партиямиз ҳам фаол иштирок этди. Энг муносиб номзодлар Қонунчилик палатаси депутатлигига сайландилар. Улар бугун Қонунчилик палатасида кўплаб сайловчилари номидан фаоллик билан иш юритмоқдалар.

ЎзМТДПнинг Қашқадарё вилоят кенгаши ҳам вилоятдаги партия фаоллари билан ишлашда халқ манфаатларидан келиб чиққан ҳолда аниқ режа асосида иш юритишга катта аҳамият беради. Партиямиз аъзолари бугунги кунда ёшлар ўртасида миллий мафкура, миллий ғояни кенгроқ тарғиб қилишга, уларни турли хил диний экстремистик оқимлар таъсирига тушиб қолмасликлари учун соғлом муҳитда тарбиялашга алоҳида эътибор қаратмоқда. Маҳаллаларда, мактабларда, олий ўқув юртларида «Ёшлар ва истиқлол», «Огоҳлик — давр талаби», «Ҳамиша огоҳ, сезгир, ҳушёр бўлайлик» каби бир қанча мавзуларда давра суҳбатлари, учрашувлар, кечалар ташкил қилинмоқда.

Аъзоларимиз вилоятдаги иқтисодий ислоҳотларда, ижтимоий-сиёсий, маданий-маърифий ҳаётда фаол иштирок этишга ҳаракат қилмоқдалар. Партиянинг мақсад ва вазифаларидан келиб чиққан ҳолда мамлакатимизда мустақилликни мустаҳкамлаш, илм-фан, маданиятни юксалтириш, миллий қадриятларимизни камол топтириш, ёшларни маънавий етук инсонлар бўлиб улғайишига ҳисса қўшиш йўлида бир қатор ишлар амалга оширилмоқда.

Кейинги йилларда воҳада бир қатор бунёдкорлик ишлари олиб борилмоқда. Қишлоқ хўжалигидаги туб ислоҳотлар ҳам ўзининг ижобий самараларини бера бошлади. Шунингдек, вилоятимизда аҳоли турмуш тарзини яхшилашга ҳам алоҳида эътибор берилмоқда. Шаҳар ва қишлоқлар қиёфаси тубдан ўзгармоқда. Айниқса, замонавий коллежлар, умумтаълим мактаблари бинолари, болалар спорт мажмуалари қурилишига жиддий аҳамият берилмоқда. Вилоятнинг маркази — Қарши шаҳри бугун худди қурилиш майдонини эслатади. Шаҳарнинг 2700 йиллиги олдидан катта ҳажмда қурилиш ва ободончилик ишлари давом эттирилмоқда. Айни кунларда улуғ қадамжолар, тарихий обидалар қайта таъмирланиб, сўлим маданият масканларига айлантирилмоқда. Бундай эзгу ишларга партиямиз аъзолари ҳам муносиб улушларини қўшаётгани бизни қувонтиради.

Мамлакатимизда амалга оширилаётган барча ислоҳотлар инсон манфаати, инсоннинг бахту саодати учундир. Республикамизда мустақиллик йилларида инсон омили бош масала қилиб қўйилди. Умуминсоний қадриятлар янада қарор топди. Яқиндагина Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ўзбекистон Республикасида ўлим жазосини бекор қилиш тўғрисида»ги Фармони қабул қилинганлиги ҳам фикримизнинг яққол далилидир. Бу Фармон барча юртдошларимизни бениҳоя қувонтириб юборди. Негаки, баъзи бир кишилар узоқ муддат давомида қамоқда азият чекиб, гуноҳи йўқлиги учун оқланади, айрим соҳа ходимларининг эътиборсизлиги, лоқайдлиги сабабли бегуноҳ одамларнинг тақдири кунпаякун бўлиши ҳам ҳеч гап эмас. Бугунги кунда партиямизнинг шаҳар ва туман кенгашлари ушбу Фармонни жойларда кенгроқ тарғиб қилиш борасида Марказий Кенгашимиз тасдиқлаган режалар асосида иш юритмоқдалар. Жойларда ёшларни жалб этган ҳолда Фармоннинг мазмун-моҳиятини батафсил тушунтириш борасида давра суҳбатлари ташкил қилинмоқда. Ана шундай учрашувларда халқ билан нақадар яқинлигимиз сезилади, ўша суҳбатлар баҳона одамлар орасига кириб борамиз, уларнинг дардларини тинглаймиз, муаммоларига жавоб топиш йўлларини ахтарамиз. Шунинг учун ҳам бундай мулоқотларни тез-тез ўтказиб туриш режасини ишлаб чиққанмиз.

Бир сўз билан айтганда, мақсадимиз битта — мустақил мамлакатимизда тинчлик, осойишталикни таъминлаш, мустақилликни янада мустаҳкамлаш, республикамизнинг ҳар томонлама юксалишига муносиб ҳисса қўшиш. Зеро, Ўзбекистон ҳаммамиз учун олтин бешикдир.

Э.ХОДЖАЕВ,
ЎзМТДП Қашқадарё вилоят кенгаши раиси.

Таҳририятимиз ижодкорлари тез-тез вилоятларда меҳнаткашлар ҳузурида бўлишиб, «Миллий тикланиш» кунларини ўтказишаётир.
(2-бетга қаранг).

1 октябр — Ўқитувчи ва мураббийлар куни

ҚАЛБИ ҚУЁШЛАР

Қанча қора кўзларга
Илм нурин сочдингиз,
Қалб кўзини уйғотиб,
Қулфи дилин очдингиз.
Устозларим Моҳира,
Саодату Ҳалима,
Ноила-ю, Муаззам —
Меҳрибон муаллима.
Сиз ўқитган болалар
Мисоли кенг осмонни
Тўлдирган юлдузлардай
Ёритгайдир жаҳонни.
— Илм, нурдан баҳра ол,—
Ёнингизга чорлайсиз,
Юлдузларга раҳнамо
Қуёш каби порлайсиз,
Қалби қуёш устозлар.

Мукамбар АЗИМОВА.

Олим НОРҚУЛОВ чизган сурат

ҚУЁШ ТИҒИДА ТОБЛАНГАН ЮРАКЛАР ЖАМ БЎЛИБ,
ДАЛА ШИЙПОНЛАРИДА МЕҲНАТ ҲОВУРИДАН ТИН ОЛИБ,
БИР ПИЁЛА ЧОЙ УСТИДА ГАЗЕТА-ЖУРНАЛЛАРНИ
ВАРАҚЛАГАНГА НИМА ЕТСИН?

«Миллий тикланиш» газетасига обуна бўлдингизми?
«Миллий тикланиш» Сизга яхшилик келтиришини биласизми?

2006 ЙИЛ ОБУНАСИ

«Миллий тикланиш» газетасига «Ўзбекистон почтаси», «Матбуот тарқатувчи» бўлимлари, «Миллий тикланиш» демократик партияси вилоят, шаҳар, туман кенгашлари орқали обуна бўлиш мумкин.
«МТ» обунамиз индекси: 158

ЎзМТДП вилоят ва туман кенгашлари, партия фаоллари ва хайриҳоҳлари, муштарийларимиз диққатига!

«Миллий тикланиш» газетасига 2006 йил учун обуна уюштиришда қатнашиб туман кенгашлари ва фаоллари, хайриҳоҳлари, муштарийлари йиллик обуна миқдорини 50 донадан оширса, вилоят кенгашлари эса 200 донадан оширса ташкил қилган жаъми обунаси учун ҳар дона газетага 750 сўмдан мукофот пули берилади.

ЎзМТДП Марказий Кенгаши «Миллий тикланиш» газетасига жойларда обуна уюштириш, унинг мазмундорлиги ва мундарижасини бойитишга катта ҳисса қўшган партиянинг вилоят кенгашларини йил якунида алоҳида қимматли совғалар билан тақдирлайди.

ГАЗЕТАМИЗ САҲАРДА

ЖОЙЛАРДА «МИЛЛИЙ ТИКЛАНИШ» КУНЛАРИ

ҚИЗИЛТЕПАНИНГ ОЛТИН КУЗИ

«Миллий тиклаииш» газетаси кунлари доирасида Навоий вилоятининг Қизилтепа туманида учрашувлар бўлиб ўтди. ЎзМТДП Марказий Кенгаши аъзолари, «Миллий тикланиш» газетасининг бош муҳаррири Иброҳим Ғафуров, Ўзбекистон Хотин-қизлар журнали «Саодат» ва унинг иловаси «Гулчеҳралар» газетасининг бош муҳаррири, Ўзбекистон халқ шоири Ойдин Ҳожиева Қизилтепа туманидаги бир қанча ширкат ҳамда фермер хўжаликларида, пахта йиғим-терими авжидаги беполён далаларда, шийпонларда буюк ғайрат кўрсатиб ишлаётган деҳқонлар, теримчилар ҳузурида бўлдилар, тушлик чоғларида бир зумгина тин олган пахтакорлар билан бирга-ликда шеърхонлик қилдилар.

Ҳозирги замоннинг энг долзарб маънавий-маърифий, ахлоқий-тарбиявий, маданий-иқтисодий масалалари ҳақида суҳбатлашдилар. «Ўртачўл юлдузи» фермер хўжаликлари уюшмаси таркибига кирувчи машҳур пахтакор, Сенат аъзоси Раънохон Валиева бошқараётган «Валиобод» фермер хўжалигида ўнлаб тажрибали деҳқонлар, ёшлар билан чўлнинг дала шийпонида бўлган мулоқотлар ўз тафти, ҳарорати, мазмундорлиги билан эсда қолди. Бу йил Ўртачўл ўз қудратини тўла кўрсатиб, «Валиобод» фермер хўжалиги истиқлол байрами кунларига йиллик режасини бажариб, бугунгача режа уч юз фоиздан ортиқ уддаланди. «Қизилтепа тонги» газетасининг муҳаррири, таниқли заҳматкаш журналист Раҳим Мақсудов, Ойдин Ҳожиева Раънохоннинг таклифи билан пахтазорга кириб, ҳар бир туп ғўзада ўртача 24 тадан бўлиқ кўсак санадилар. Шовуллаб турган пахта даласида уларнинг бўйлари ғўза денгизида кўринмай кетди.

–Ҳали очилмаган етти-саккиз кўк кўсак бор, улар ҳам ҳосил залворига яна залвор қўшади,–деди даладан чиқаётиб Раҳим Мақсудов. Опа эса ҳамма улуғ деҳқонлар каби

«Миллий тикланиш» сафига янги аъзолар қабул қилинмоқда. Меҳнат фахрийлари: Мухтор Очилов, Иди Изғоров, Пўлат Муродов.

табассум қилибгина қўйди. Бутун Навоий вилоятида бўлгани каби пахта Қизилтепа далаларида кўрпа бўлиб ётибди. Бу чаманзорни кўрмагунча ишонмайсиз! Ва бунинг завқи-илҳомлари, шукуҳлари ҳам тамомила бошқача! Худди хаёлотга, фантазияга ўхшайди бу ҳосил! Даромадлар ҳам шунга яраша! Биргина «Пахтабанк»нинг ўзи теримнинг биринчи беш кунлигида Қизилтепа теримчиларига 85 миллион 950 минг сўм тарқатди! Меҳнат сарҳисоби – олтин деб шуни айтсалар керак!

Деҳқон ҳадемай йиллик режаларнинг катта маррасига чиқади. Қандини урсин, омилкор, моҳир инсонлар!

Ванғозидаги Ибн Сино номидаги мактабни бундан роппа-роса қирқ йил илгари битирган кишилар билан дала шийпонида учрашув муболағасиз қирқ йиллик яшаш, кураш, яратишнинг завқларига тўлиб-тошди. Бунда ажойиб муаллимлар, шоирлар, муҳандислар, ўнлаб, юзлаб касбларнинг моҳир билимдонлари сўзлайдилар. Донишманд, пири комил ҳаёт тилга кираётгандай бўлади. Улар ҳаётнинг маъносини билим чўққиларини эгаллашда, ҳар қандай меҳнатнинг оқиллик ва илм-фанга теран йўғрилишида кўрадилар. Уларнинг поёнига етмаган орзуларини янги авлод рўёбга чиқаради. Ванғозидаги ун ва ёғ ишлаб чиқарувчи янги корхона билан танишганимизда орзулар энди ҳавойи эмас, энг илғор, қудратли техника ва технологиялар асосига қурилаётганлигини кўрдик. Барча саноат корхоналари, ишлаб чиқариш шундай маҳаллий хом-ашё заминига мустаҳкам томир отса, Ўзбекистон ҳам илғор аграр, ҳам саноат мамлакатига айланади!

«Миллий тикланиш» газетаси кунлари доирасидаги учрашувлар, мулоқотлар халқ ичида бораётган таг-заминли тикланиш жараёнларига Қизилтепа миқёсида шундай ҳамнафас бўлди.

Ўз мухбиримиз

Ўртачўлдаги «Валиобод» фермер хўжалигининг чевар теримчилари.

Хўжаликнинг илғор оилавий пудратчиси, 40 йиллик тажрибага эга сувчи Бақо Эрдонов оилавий пудрат аъзолари билан.

Ванғози ёғ заводи ишчилари Ғулом Кенжаев, Комил Муродов, лаборатория мудири Учқун Расулов, завод раҳбари Саъдулла Муродовлар янги ускуналар ишини кузатмоқда.

ФАРЗАНДЛАР ВА ФАРОВОНЛИКНИ СЕВГАН ЮРТИМ

Хоразмлик заршунослар бугунгача йиллик режанинг деярли 90 фоизи миқдорида пахта тайёрлашди. Кунлик ўсишда Хонқа, Янгибозор, Урганч туманлари пешқадамлик қилмоқда. Хонқа тумани пахтакорлари йиллик маррага яқинлашдилар.

Вилоят бўйича энг кўп пахта етиштираётган Хонқа тумани меҳнаткашларининг ғайрати ва шижоати таҳсинга лойиқ. Даладаги ҳосил асосан қўлда терилаётганига қарамай, улар давлатга кунига 4 фоиздан ошириб пахта топширмоқда-лар. «Оқ олтин» теримини қизиган кунлар воҳа далаларининг чиройига, хирмонларининг юксаклигига таъриф йўқ.

Меҳнат билан деҳқон хирмони юксалиб, ўлка чиройига чирой қўшилмоқда. Азаматлар эришаётган ютуқлардан бири фермерлик асосида ишлашга тўла ўтилганидир. Далалар фермерларга бўлиб берилган, минглаб оилалар шу зайлда меҳнат қилади. Хонқанинг оппоқ тоғларини вужудга келтиришда йиғим-теримнинг ташаббускорлик, уюшқоқлик билан олиб борилаётгани ҳам катта аҳамият касб этмоқда. Элнинг қадимий урф-одати ҳашар ҳам авжида.

Донишманд халқимиз баҳорда Наврўзни нишонлагани-дек кузда Меҳржон байрамини нишонлайди. Буюк аллома Абу Райҳон Беруний «Фалакнинг икки кўзи қуёш билан ой бўлса, Заминнинг икки кўзи Наврўз билан Меҳржон» дейди. Наврўз – янгиланишнинг бошланиши, Меҳржон – (23 сентябр) етилиш палласи! Бу кунларда табиат мўъжизаси – кун билан тун тенглашади. Халқимиз Наврўз ва Меҳржон байрамида бир-бирига меҳр-мурувват кўрсатишади. Эҳсонлар беришади. Бетобу нотиронлар йўқланади, қариялар зиёрат қилинади.

Партиямиз аъзолари қадимий қадриятларимизга монанд равишда Меҳржон кунларида пахтакорлар ҳузурида бўлиб самимий суҳбатлашдилар. «Соғлом авлод учун» жамғармаси билан биргаликда пахтакорларга доридармонлар улашдилар, бетоблар тиббий кўрикдан ўтказилди. Пахтакор аёлларнинг узоғини яқин, оғирини енгил қилишга интилдик.

ЭЛДА БИРИНЧИ

Шу кунларда Хонқа тумани-даги Ал-Хоразмий номидаги хўжаликнинг пахта далаларида ўзгача кайфият, завқ-шавқ ҳукмронлигининг гувоҳи бўласиз. Чунки, улар йиғим-теримда биринчиликни қўлдан бермай келишяпти. Бугунгача юксалган хирмонлари режага нисбатан 105 фоиздан ортиб кетди. Шуниси қувонарлики, уларнинг бари аъло навга сотилди. Ҳали ҳосил мўл. Пахта йиғим-терими тезлаштириш ва барча куч-имконларни йиғим-теримга сафарбар этиш ниятида туман пахта штаби ишлаб турибди. Унинг йиғилишини ҳар икки кунда туман ҳокими Шоназар Болтаев хўжаликларда ўтказади.

–Ал-Хоразмий номидаги хўжалик туманимиздаги энг кўп пахта топширадиган хўжаликлардан ҳисобланади,–дейди туман ҳокими.– Ютуқларимизнинг асосий гарови фермерликни кенг жорий этганимиздир. Бу усул ернинг ўз эгасини топиб берди. Шунингдек, Хоразм тупроғига мос навни топиб экканимиз ҳам муваффақиятларга етаклади.

Пахтанинг сифатли терилиши, техниканинг унумли ишлаши, ҳосилнинг ўз вақтида пахта пунктларига юборилиши Шоназар Болтаевнинг ҳар кунги юмушларидан бири. Терим агрегатларининг созлиги, механизаторларнинг ишга шайлиги, ҳашарчиларга зарурий шароитларнинг ҳозирлиги–ҳамма ҳаммасига ўзи бошу қош.

ФЕРМЕР НАМУНАСИ

Фермерларни таъбир жоиз бўлса, қўшчаноққа қиёслардим. Элимиз дастурхонига, кундан-кунга юксалаётган пахта хирмонига барака киритаётганлар заҳматкаш, меҳнаткаш оиласи билан ишлаётган фермерлардир. Туманда мингдан ортиқ фермер хўжалиги бўлса, уларнинг 170 нафари «Амударё» қишлоғида фаолият кўрсатмоқда. Фермерлардан ҳосилни ўз вақтида қабул қилиб олиш ва умумий хирмонга келтириш намунали йўлга қўйилган. Иложи борича қулай шароит яратилган. Фермер Аллаберган Салимов етакчилик қилаётган «Аллаберган», Ғайрат Каримов раҳбарлигидаги «Отабек-9» фермер хўжаликлари элда биринчи бўлиб, шартнома режасини бажардилар. Ғолиб фермерлар яна эл хазинасига 2 тоннадан пахта ҳадя этишга сўз беришди.

–Баъзан ўйга толаман, турғунлик йилларида одамларнинг меҳнатга иштиёқи, ҳосил самарадорлиги пасайиб кетганди. Терим декабргача давом этарди. Эндиликда меҳнатга муносабат ўзгарди. Бунинг боиси битта: фермерлик ва теримга ҳақ тўлашнинг янги усулига ўтганлигимиз. Яна бир томони бор, бировнинг далага кириши, текширириб буйруқ бериши шарт эмас. Пахта қанчалик тез йиғиб олинса, ўзига фойдалигини яхши билишади,–дейди Ал-Хоразмий номидаги фермер хўжалиги раҳбари Фарҳод Жуманиёзов. Хўжалик кўп тармоқли: боғ-роғлари, полизи, ғаллазорлари, саб-завот пайкаллари серҳосил. Бу муваффақият оқилона иш тутиб, фидокорона меҳнат қилаётганлари самарасидир.

ГАВҲАР ҚАДРСИЗ БЎЛМАЙДИ

Сув, ҳаво, тупроқ, қуёш-табиий тириклик муҳити бўлса, тил, тарих, хотира, миллий қадриятлар, урф-одатлар руҳий тириклик муҳитидир. Бировнинг дардини ҳис этиш, ташвиши-ю, оғирини енгиллатишга ҳаракат этиш, ҳашар халқимизнинг қадимий гўзал урф-одатидир. Халқимиз миллий қадриятимизнинг бир қисми бўлмиш ҳашарни гавҳар янглиғ қадрлайди.

Хўжаликда ҳашарчиларга барча шароитлар яратилган. Ётоқхоналари озода, иссиқ сув билан таъминланган. Биз борганда улар паловни энди олдига олишган экан. Чой ва иссиқ овқатни фермер хўжалиги раҳбарининг ўзи бераётган экан. Яратилган шароитлар эса ютуқларни таъминлашга хизмат қилмоқда.

Бир пиёла чой устида партия фаолияти билан таништирдик. Хонобод аэродромини кўчириш борасида сенаторларнинг ташаббуси ва унинг мазмун-моҳияти, Андижонда содир этилган мудҳиш терроризмнинг салбий оқибатлари ҳақида гапириб бердик. «Соғлом авлод учун» жамғармаси вилоят филиали директори Саломат Эржонова истиқлол билан пайдо бўлган тиббий йўналишлар скрининг, перенатал, репродуктив саломатлик марказлари ва янги оила қуриш олдидан ўтказиладиган тиббий кўрикнинг мақсад-моҳияти ёшларнинг, янги оилаларнинг муҳофазаси эканлиги ҳақида гапирди. Партиянинг Хонқа туман кенгаши раиси Анагул Бекчанова партия сафидаги ёшлар ва хайрихоҳлар қаноти ҳақида ҳикоя қилди. Учрашувдан кейин коллежнинг кўплаб ёшлари партия аъзолари сафига ўтиш истагини билдиришди. Талабалар Урганч-даги «Мансура нур» бошланғич ташкилотига бириктирилди. Учрашув охирида мушоира бўлиб, талабалар ўз истеъдодларини намоён қилдилар.

МЕҲР НУРИ ИЛА МУНАВВАР

Донишманд халқимиз ҳаёт меҳр нури-ла мунаввар, дейишади.

«Соғлом авлод учун» халқаро хайрия жамғармасининг барча фаолияти меҳр нурига йўғрилган. Жамғарманинг вилоят бўлими ва «Ал-Хоразмий» номидаги қишлоқ врачлик пункти раҳбари Исломбой Бобожонов партиямизнинг саъй-ҳаракатларига қўшилди. Биз билан бирга пахтакорлар, фермер, ҳашарчилар ҳолидан хабар олиб, йод етишмовчилиги ва камқонликнинг олдини олишга ёрдам берадиган хабдори тарқатишди. Кам таъминланган оилаларда бўлиб, уларнинг болаларига таркибида 20тадан ортиқ витамин турлари мавжуд бўлган дармондори улашилди. Саломат Эржонова доирини қачон ва қандай ичиш қоидаларини тушунтирди. Автоамбулаңс – мини поликлиника врачлари аҳолини тиббий кўрикдан ўтказди. Беморларга тегишли даволаш муассасаларига йўлланма берилди.

Шубҳасиз, бундай эътибор пахтакорларнинг кучига куч, ғайратига ғайрат қўшади, деб ишонамиз. Чунки, у юрт тинчлиги, эл саломатлиги, фарзандлар келажагини кўзлаб Меҳржон байрамида уюштирилган дарёдан томчи бўлмиш гўзал, эъзозли анъанадир.

Раъно ЗАРИПОВА,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати.

ФЕРМЕР

Ерни боқсанг, у ҳам сени боқади, деган нақлнинг нақадар ҳақлигига данғаралик фермер Нурмат ака Неъматов билан бўлган мулоқотда ишонч ҳосил қилдик. Ҳа, ер билан тиллаша олган кишигина яхши фермер бўла олади, қолганлари эса, ўткинчи шамол.

Фермер хўжалигининг «Омадбек» деб номланиши хайрли бўлди. Омад доимо уларга кулиб боқаётир. Ташкил топганидан буён ғалла-чилик ва пахтачилик бўйича режалар ортиғи билан уддаланаётир.

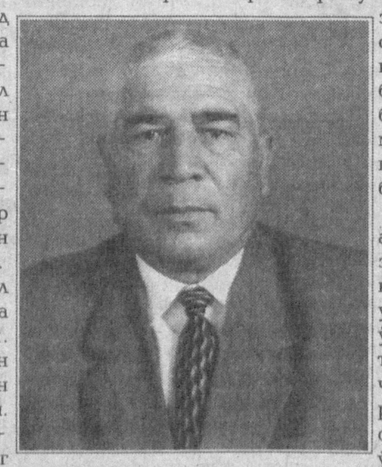

Бу йил ғалла жуда мўл бўлди. Ҳар гектардан 65 центнердан ҳосил олинди. Фермер хўжалигининг ҳар бир аъзосига фаоллигига қараб 500дан 600 килограммгача буғдой мукофот тариқасида тақдим этилди. Етти гектар ғалланинг ўзидан бир миллион етти юз минг сўм соф фойда олинди.

«Омадбек» фермер хўжалиги пахта етиштириш бўйича йиллик режани уч иш кунида бажарди. Биринчи теримнинг ўзидаёқ ҳар гектардан режадаги 30 ўрнига 42 центнердан ҳосил териб олинди. Ҳозир яна ҳар гектарда 10-12 центнерга яқин ҳосил далада. Бу ёғи хомчўт қилинса, гектаридан 50 центнердан ортиб кетади.

–Камроқ харажат қилиб кўпроқ даромад олиш йўлларини қидирган фермер доғда қолмайди,– дейди Нурмат ака.– Масалан, ҳашаротларга қарши курашни олайлик. Жуда кўпчилик қимматбаҳо ядохимикатлардан фойдаланишаётир. Биз эса узоқ йиллар деҳқон синовидан ўтган биологик усул ва олтингугуртдан фойдаланишни фойдали деб биламиз. Ядохимикатлар билан ишлов берилганда бир гектар майдонга 80-100 минг сўм, биологик усул ва олтингугурт билан ишлов берилганда 9-10 минг сўм маблағ сарфланади. Ҳашаротларга қарши курашиш бир неча босқичда олиб борилишини ҳисобга олсак, юқоридаги сарфланадиган маблағ ҳам ортиб бораверади. Яна бир муҳим агротехника тартиби бор. Ҳар гектар майдонга 140 килограммдан азот, 140 килограммдан кам бўлмаган миқдорда фосфор солиш лозим. Камида 6-7 марта культивация қилиш даркор. Агар бу миқдор озаяр экан, мўл ҳосилдан умид қилмаса ҳам бўлади. Йил бўйи қилинган меҳнат кутилган самарани бермайди.

Нурмат акани тинглар эканмиз, уруғидан, ўғитидан уриб қолиб, уни ўғирлиқча сотиб «бойимоқчи» бўлган айрим қинғир одамлар кўз ўнгимизга келди. Демак, ерни алдаганлар авало ўзини алдайди.

Фермер хўжалиги «Ишонч» ширкат хўжалиги ҳудудида жойлашган. Яқин келгусида хўжалик тўлиқ фермер хўжалигига айлантирилади. Бу эса «Омадбек» сингари фермерлар имкониятлари эшигини очади.

Нурмат ака ихтиёридаги техника воситаларини кўпайтириш пайида. Лизинг асосида Т-80 трактори олиш учун керакли ҳужжатларни тайёрлаб тегишли идораларга топширди.

Фермер «Қўқондонмаҳсулотлари» акциядорлик жамиятидан буғдойнинг «Крошка» навли уруғлигини олди. Шу кунларда буғдой экилади.

Қайси касбнинг эгаси бўлмасин, хоҳ у оддий ишчи, хоҳ у раҳбар, оиласида осойишталик бўлса, фарзандлари мўмин-қобил чиқса, ўша одам бахтиёр, ўша одам омадли. Нурмат ака ҳам шундай бахтиёр оила бошлиғи. Тўрт нафар фарзандининг барчаси ўқимишли. Ота-онасининг дуоларини олиб, уларга қанот бўлиб хизмат қилишаётир.

Ўринбой КЕНЖАЕВ

ТАРАҚҚИЁТ ВА ЁШЛАР

Партия ҳаёти

Мустақил Ўзбекистонимиз истиқболи — ёш авлод қандай маънавий фазилатлар эгаси бўлиб вояга етишига, қандай тарбия топишига ва улар қандай олий мақсадларга хизмат қилишига боғлиқ. Фарзандларимизнинг баркамол руҳий дунёси, уларнинг маънавий — ахлоқий жиҳатдан етук, жисмонан соғлом бўлиши учун «Миллий тикланиш» демократик партияси доимо курашиб келади. Мустақил фикрга эга, Ватан манфаати ва истиқболи йўлида оромларидан кеча оладиган, миллий ва умумбашарий қадриятларни эъзозлайдиган ёшлар партиямиз сафида кўпайиб бораётгани қувончли.

Ўзбекистон «Миллий тикланиш» демократик партияси Ўзбекистон Давлат Жаҳон тиллари университети билан ҳамкорлигида «Миллий тараққиёт ва ёшлар» мавзусида учрашув бўлиб ўтди. Учрашувни университетнинг биринчи проректори Шуҳрат Сирожиддинов кириш сўзи билан очиб, мустақил Ўзбекистонимизнинг равнақида партияларнинг роли, уларнинг жамиятимиздаги муҳим ўрни, партияларнинг халқ орасига кириб бориб, янада обрў-эътибор қозонишида ёшларнинг ҳиссаси катта экани хусусида гапирди. Миллий тикланиш ғоялари асосида ёшларни тарбиялаш жуда аҳамиятли эканини алоҳида таъкидлади.

Йиғилган талабалар ҳузурида ЎзМТДП Марказий Кенгаши раиси Хуршид Дўстмуҳамедов сўзга чиқиб, партиянинг вазифаси турли табақалар ўртасидаги ғоя ва мақсадларни сиёсий кучга айлантириш лозимлиги ҳақида тўхталиб:

— Барча умидимиз ёшлардан, сизлар жуда бахтиёрсизлар, талаба бўлиш ҳаммага ҳам насиб қилавермайди. Талабаликдан зўр вақлироқ давр йўқ. Қунт ва чидам билан билим олиб, ҳар бир ёш миллатимиз кўркига айлансин. Миллий тикланиш учун ҳаракат оиладан бошланади. Шундай экан, ёшларни оилага тайёрлаш ҳам партиянинг муҳим вазифаларидан бири, — деди.

Йиғилишда талабалар партия раисига саволлар билан мурожаат қилишди. Талабалардан Фотима Нуридинова, Ҳасан Сайфутдинов, Алишер Равшанов ва бошқалар ҳозирда партия-лар орасида сиёсий майдонда рақобат сезилмаётгани, партиялар-нинг фаолияти сайловлар арафасида анча жонланиб, кейин сустлашиб кетгани-нинг сабаблари ҳақида қизиқарли саволлар беришди. Хуршид Дўстмуҳамедов барча саволларга батафсил жавоб берди.

Партиямиз фаолларидан бири, таниқли шоира Фарида Афрўз ўқиган шеърлар йиғилганларда ёркин таассурот қолдирди.

ЎзМТДПнинг Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги фракцияси аъзоси, Олий Мажлис депутати Раъно Зарипова сўзга чиқиб, йиғилганларни «Меҳржон» байрами билан қутлади. Миллий қадриятларимиз — ватан каби кенг. Халқимизнинг миллий ва умуминсоний анъаналарини тиклаш партиямиз олдидаги долзарб вазифа эканини алоҳида таъкидлади.

Соғлом авлод — миллат келажаги. Шундай экан, соғлом авлод учун кураш ҳеч қачон тўхтамайди.

Йиғилишда бир гуруҳ талабалар ЎзМТДП аъзолигига қабул қилинди, уларга партия гувоҳномалари топширилди.

Учрашув сўнгида университетнинг ёш ҳаваскорлари қўшиқ ва рақслар ижро этишди.

Учрашувда ЎзМТДП Марказий Кенгаши раиси ўринбосари Хайринисо Мирзажонова, партия матбуоти вакиллари қатнашди.

Ўз мухбиримиз

ЮРТ ТИНЧЛИГИ — ЭЛ БОЙЛИГИ

Ўтган ҳафта ЎзМТДП Тошкент вилояти Кенгашининг йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилишда туман ва шаҳар кенгашларининг раислари иштирок этди. Унда яқинда бўлиб ўтган ЎзМТДП Марказий Кенгаши котибият йиғилиши кун тартибига қўйилган долзарб масалалар, яқинлашиб келаётган «1 октябр — Ўқитувчи ва мураббийларнинг анъанавий байрами» тўғрисида гапирилди. Бундан ташқари, партия сафларини элим деб, юртим деб ёниб яшовчи, эл-юрт ўртасида катта обрў-эътиборга эга, сиёсий ва маънавий етук инсонлар билан бойитиш каби бир қатор масалалар ҳам муҳокама қилинди.

Йиғилишни ЎзМТДП Тошкент вилояти Кенгаши раиси Ш.Салимова олиб борди ва йиғилиш қатнашчиларининг эътиборини ЎзМТДП Марказий Кенгаши раиси Х.Дўстмуҳамедовнинг котибият йиғилишидаги маърузаси ва муҳокама қилинган масалаларга қаратди:

— Жойларда бўлганимизда кенг аҳоли ўртасида, бошланғич партия ташкилотларида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг 2005 йил 19 август куни Сенат кенгашидаги маърузасининг мазмун ва моҳиятини таҳлил этиб, тушунтиришимиз зарур. Ўзбекистон ҳукумати билан АҚШ ҳукумати ўртасида 2001 йил 7 октябрда имзоланган битимга мувофиқ халқаро терроризмга қарши кураш бўйича антитеррор коалицияси доирасида АҚШнинг Афғонистон ҳудудида қидирув-қутқарув ҳамда гуманитар ёрдам кўрсатиш операциялари учун «Хонобод» аэдромидан вақтида фойдаланиш имкони берилган. Афғонистонда ва-зият барқарорлашгандан сўнг «Хонобод» аэродромидан фойдаланишга эҳтиёж қолмаган.

Ушбу масала бўйича Чиноз тумани Кенгаши раиси Азимбек Исоқов, Зангиота тумани Кенгаши раиси Равшан Тожибоевлар ўз фикрларини билдирдилар.

Бўстонлиқ туман кенгаши раиси Учкурбек Давлатов Андижонда содир этилган воқеалар хусусида ўз фикрини баён этиб, ҳар доим огоҳ бўлиш, ёшлар ўртасида, маҳаллаларда ички ишлар ходимлари билан ҳамкорликда «Огоҳлик — давр талаби» мавзусидаги тадбирларни мунтазам равишда ўтказиб бориш лозимлигини таъкидлаб ўтди. Йиғилишда «Давлат тили — фахримиз, ғуруримиз», «Миллий калом», «Миллий салом», «Миллий таом» кўрик танловлари Бўка, Оҳангарон, Чиноз, Юқори Чирчиқ, Пскент туманларида ўтганлиги, қолган шаҳар ва туманларда 30 сентябргача ушбу танловларни якунлаш ҳақида келишиб олинди.

— Устоз — отангдан улуғ, — деб сўз бошлади Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати, партиянинг Тошкент вилояти Кенгаши раиси Ш.Салимова: — «Ҳар биримизга биринчи бор қалам ушлаб ёзишни ўргатган, илм чашмасидан баҳраманд қилган инсонлар муаббий — устозларимизнинг байрами яқинлашиб келмоқда. Албатта, биз барчамиз зиё масканларида бўлиб шарафли касб эгалари, инсон руҳи ва илмининг меъморлари бўлган устоз-лар билан учрашамиз, уларга ўзимизнинг энг ардоқли сўзларимизни айтамиз.

Ҳар бир партиямиз аъзоси маънавий ва маърифий, сиёсий жиҳатдан етук бўлмоғи, албатта, кундалик матбуот билан танишмоғи, ўз устида мутолаа қилмоғи даркор. «Миллий тикланиш» газетамиз ҳар биримиз учун йўриқнома. Шу сабабли Тошкент вилоятининг барча туман ва шаҳар кенгашларида 2006 йил газетамизга обуна уюштиришда фаол иш олиб борайлик. Бекобод шаҳар (М.Раҳимов), Паркент тумани (М.Икромова), Янгийўл тумани (Б.Имомова) Кенгаш раисларининг сайловдан кейинги вақтда бажарган ишларининг ҳисоботи тингланди.

Йиғилишда кўрилган масалалар бўйича қарорлар қабул қилишди.

Мукамбар АЗИМОВА, ЎзМТДП Тошкент вилоят Кенгаши раиси ўринбосари.

Яширин агентнинг ҳаёти

ТАҚДИРИ АЗАЛ

—Охирги савол,—деди терговчи қоғозларни папкага тахлаб.—Омончур қишлоғида Шўро фаолларини қатл эттиришдаги иштирокингни тасдиқлайсанми?

—Улар қатл этилмаган, гувоҳлар ёлғон ёзишибди.

Терговчи жаҳл билан қоғоздаги гапларни дона-дона қилиб ўқий бошлади. Ўсарқул уларни эшитаркан, ўша унутилмас 1931 йилда бўлган воқеаларни хотирлай бошлади.

1931 йилнинг баҳорида Омончур қишлоғини тўсатдан беш юзга яқин қуролли йигитлар босди. Қишлоқ фаоллари оқсоқолнинг уйига қамалди.

— Бугун бир базм қилаамиз, — деди Қозоқбой.

Навкарлар хандон ташлаб кулишди.

— Эртага эса фаолларни дорга осамиз.

Қулоқ қилинишга улгурилмаган қишлоқ деҳқонлари навкарлар сафига қўшилишди. Қишлоқда катта байрам бошланди. Унда барча ёшу қари иштирок этди.

— Колхозга олинган мол-лар эгаларига қайтаринсин!

Қозоқбойнинг амридан барча хурсанд. Қўрбоши колхоз раисининг уйига жойлашди. Базм авжига чиққан оқшомда икки отлиқ қишлоққа кириб келди. Соқчилар қуршовида уларни Қозоқбой ҳузурига олиб киришди.

— Ассалому алайкум, Қозоқбой!

— Мен сизни тушунаман, Қозоқбой. Хотиржам бўлинг.

Қозоқбой уни қучоқлаб, юз-кўзидан ўпди.

— Раҳмат, Ўсарбек. Мени тўғри тушунганингиз учун миннатдорман.

Қозоқбой сесканиб бош кўтариб, кирган кишига қаради.

— Ўсар шайтон, сенмисан?

— Ҳа, бесоқол. Ўша ман-глайи шўр Ўсарқулман!

— Бормисан, дўстим.

Қозоқбой уни самимий қучоқлаб, юзларидан ўпди.

— Итман, кўпакман, кечир мени, Ўсарбек! — деди у кўз ёшларини артиб, — сени қутқаролмадим.

— Қўявер, тақдир экан. Мана, менинг халоскорим Маматхон.

Қозоқбой барваста қомат, қуюқ қошли йигитнинг олдига келди.

— Маматхон, кимлигингни билмайман, лекин сенга хоҳласанг лашкаримда юзбоши унвонини бергайман.

Маматхон бош эгиб миннатдорчилик билдирди.

— Қани, келинглар дастурхонимга, — деди Қозоқбой.

Ўсарқул билан Маматхон унинг олдида чордона қуришди. Қозоқбой икки марта қамоқдан қочиб ҳамон Шўро ҳокимиятига қарши курашаётгани ҳақида гапираркан, Ўсарқул ичида унга тан берди. Устоз Сафарбек айтган йўлдан бораётганлардан бири шу Қозоқбой. Чарм камзулли киши бекорга юбормади Маматхонни. Бу ғоят уста чекист. Кошкийди билса Қозоқбой бу қаршисида ўтирган йигитни. Ҳозир, айни вақтда қишлоқни ўраб олаётган кишилар бошлиғини.

— Биласанми, Ўсарбек, саккиз йил муқаддам қандай қўлга тушганимиз ҳақида яқинда қизиқ хабар олдим.

Қозоқбой таҳдид билан қўлини кўтарди.

— Бизни кимдир сотган экан. Кўп ўйладим. Ўша сотқин ким? Нима дейсан? Яна айтишдики, ўша сотқин жуда пухта ниқобланган чекист экан.

Маматхон сергакланиб Қозоқбойга тикилиб қолди.

— Иккинчи марта қўлга тушганимнинг сири ҳам ўша одам — да! Тан бераман унга, Ўсарбек! Майли, қилмиш — қидирмиш. Нима эксанг, шуни ўрасан. Бугун дам олайлик. Машшоқлар хониш қилиб, раққосалар ўйнасин. Сен ва мен эса ўтмишни унутиб, бир ҳордиқ чиқарайлик. Эртага ахир ким бор, ким йўқ, ёлғиз Худога маълум.

— Ҳа, сен ҳақсан. Мен ҳам жуда чарчаганман, дўстим.

Машшоқлар қўрқа-писа улар ҳузурида пайдо бўлишди.

— Чалинг, муножотни!

— Қани раққосалар? Улар ўйнасин!

— Хўп бўлади, тақсирим!

Қозоқбой косаларни яна ароққа тўлатди.

— Қани ол, дўстим.

Ўсарқул индамай косани қўлига олди.

— Хазон бўлган ёшлигимиз учун олайлик, Қозоқбой!

— Ичаман, дўстим, ичаман.

Қозоқбой косани даст кўтариб бўшатди. «Мунажот»нинг сеҳрли куйи уни аста элита бошлади. Хонандалар юракдан куйлашган сари қўрбошининг боши тобора қуйи солинарди. Ўсарқул косаларни яна тўлатди.

— Ол, дўстим!

— Оламан, ичаман, янчаман! Янчаман! Ўлдираман, куйдираман, ёндираман!!!

Қозоқбой қандай қилиб Маматхоннинг чиқиб кетганини ҳам сезмади.

ххх

Терговчи қоғоздан бош кўтариб Ўсарқулга қаради. У ҳеч нарсани эшитмагандай хаёлга чўмган.

—Демак, сен оппоқ фариштасан, понсод Ўсарқул Ҳамроқулов!

—Худди шундай, ўртоқ Оғабеков,—деди терговчи хонасига кириб келган нотаниш одам.

Терговчи сесканиб ўрнидан туриб кетди.

—Терговчи Оғабеков халқ душманини сўроқ қилмоқда,—дея ғоз қотди.

—Халқ дўстини,—изоҳ берди НКВД Андижон вилояти бошқармаси махсус бўлим бошлиғи Поляков.

Терговчи ҳайратда қотиб қолди. Поляков маҳбусни қучоқлаб юзларидан ўпди.

—Тоза боплашибди—ку, сени Ўсарқул!

У НИМАДИР, ЖОНИНГ ОЛИБ КЕТАДИ?

Саломатлик

Маълумотларга кўра, курраи замин аҳолиси нуфузи 6 миллиарддан ошиб кетган. Биз тараққиётни издан чиқарадиган, инсониятнинг умрига зомин бўладиган омиллар ҳақида гапирарканмиз, ўзаро қон тўкишларни, жаҳон урушларини кўпроқ қоралаймиз. Зеро, одамзод қирғинбаротлар изтиробларини асло унута олмайди. Биргина иккинчи жаҳон урушида миллион-миллионларнинг ёстиғи қуриди, бу ҳақда аниқ маълумотларга эга бўлишнинг, ҳатто, имкони ҳам йўқ. Афсуски...

Афсуски, ҳозирги тараққийпарвар замонда ҳам башарият бошига ҳисобсиз кулфатлар солиб келаётган яна бир ёвуз душман борки, у ҳақда кам гапирамиз. Ундан устун келиш, уни ақл — идрок билан енгиш имконларини елга совуришдан кўпам афсусланмаймиз. Охир-оқибат хавф чегарасиз тус олиб, боши берк кўчага кириб қолганимиздан сўнг пушаймон еймиз. Соғлом турмуш тарзини издан чиқараётган ёвлардан бири, шубҳасиз, ОИТС (СПИД) балосидир. ОИТС — ортирилган иммунитет танқислиги синдроми — бу одам танасининг касалликларга қарши курашиш қобилиятини йўқ қилувчи ва охири ўлим билан тугайдиган касаллик. Унинг давоси топилган эмас.

Чорак аср муқаддам аниқланган касаллик, таъбир жоиз бўлса, инсон ҳаётига қарши эълон қилинмаган уруш бугунгача салкам 45 миллион кишини домига тортди. Уларнинг 20 миллиондан ортиқроғи аянчли ўлим топди, афсус. Бу қандай даҳшатки, қолганлари ўз ўлимини кутиб ётибди, улар ёнига қўшилаётганлар эса тобора кўпайиб бормоқда. Агар биз иккинчи жаҳон урушида ҳалок бўлганлар сонини 40 миллион рақами ёнига қўйиб кўрсак, СПИДдан кўрилган йўқотишлар нечоғли даҳшатли эканини ҳис этамиз, 6 миллиард жон омонат эканини англаймиз.

Хасталикка чалинганларнинг 17,6 миллион нафари аёллар ва 2,2 миллион нафари ҳали 15 ёшга тўлмаган болалар эканлигига кишининг ишончси келмайди. 2004 йилнинг ўзидагина бу хасталик билан 3,1 миллион киши вафот этган бўлса, уларнинг 510 минг нафари ёш болалар эди. Энг ёмони — хасталик куй — қўшиқлар янграб турган базму жамшидлар, ҳуш — беҳуш давом этаётган кайфу сафолар оғушида палак отишда давом этмоқда. 2000 йилда дунё бўйича СПИД билан оғриганлар сони 30 — 37 миллион нафар оралиғида бўлган бўлса, 2004 йилга келиб бу рақам 40 — 44 миллионга етди. Демак, бедаво дардга чалинганларнинг ҳозирги сонини фақат тахмин қилиш, чамалашгина мумкин. Рўйхатларда қайд этиш билан ҳақиқий аҳвол ўртасидаги фарқ ҳеч кимга аён эмас.

Дунё ривожига СПИД етказаётган иқтисодий зарба ҳам урушлар келтирган талофатлардан ошиб тушмоқда. 1999 йилда дунёнинг бой давлатлари бу хасталик билан курашиш учун 300 миллион АҚШ доллари миқдорида маблағ ажратган. 2005 йилда эса касалликни аниқлаш мақсадида ўтказиладиган таҳлиллар, ташхис хулосалари учун 10,5 миллиард доллар зарур бўлаяпти.

СПИДдан азият чекаётганларнинг учдан икки қисми «қора қитъа»да. Жанубий Африка аҳолисининг 80 фоизи дард исканжасида турибди. Наркоманиянинг тобора авж олаётгани қитъани ҳалокатга маҳкум этмоқда. Осиё қитъаси ва Ҳиндистонга ҳам СПИД кўланка солмоқда. Маълум қилинган наркотикларнинг энг катта бозори Шимолий Америкада. Бу бозор Мексика, Боливия, Перу сингари қатор мамлакатларни домига тортмоқда. Жаҳон СПИДга қарши курашиш «Глобал фонд»и йилига 167 миллиард доллар сарфламоқда. БМТнинг ОИВ — ОИТС бўйича дастурини тўлиқ амалга ошириш йўлида Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг режаларини бажариш учун талаб қилинадиган сармоянинг салмоғи ҳушингизни учиради.

Расмий маълумотларга кўра, 2000 йил охирларида Марказий Осиё республикаларида 500 нафар киши ОИТС касаллигини юқтирган бўлса, 2004 йилга келиб, уларнинг сони 12 минг нафардан ошиб кетган. Қозоғистонда ҳар 100 минг кишидан 3100 нафари бедаво дардга йўлиққан. Ўлим сони тобора кўпаймоқда.

Маълумки, ўлим гирдобига тушиб қолаётганлар гиёҳвандлар орасида кўпаймоқда. Гиёҳвандлик моддаларини қон томирларига шприц орқали юбориш ва ана шу игнадан бир неча кишининг фойдаланиши касаллик тарқалишининг асоси бўлиб қолаяпти. Гиёҳвандлик ва жиноятчилик масалалари билан шуғулланувчи халқаро қўмита маълумотларига кўра дунё бўйича

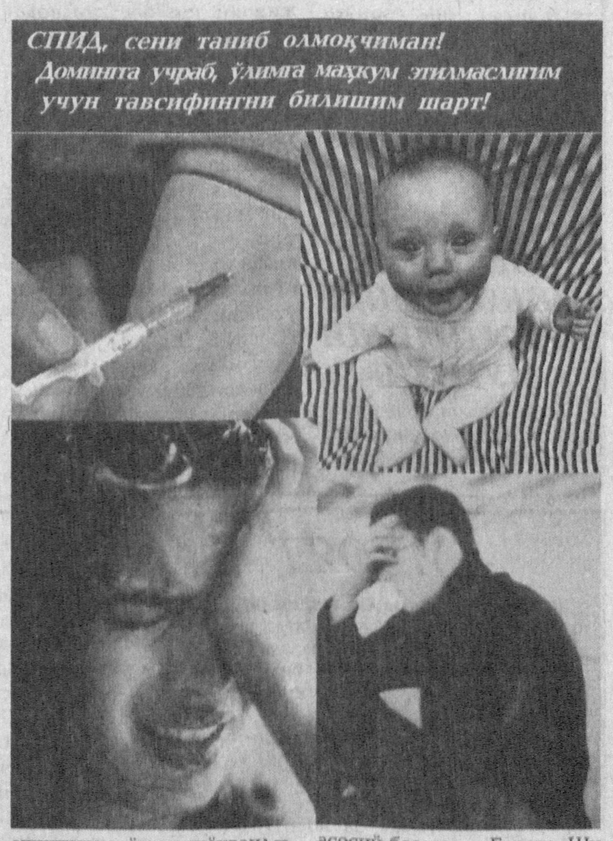

етиштирилаётган гиёҳвандлик моддаларининг 70 фоизи бизга қўшни мамлакат — Афғонистонга тегишли экан. АҚШнинг халқаро терроризмга, наркобизнесга қарши олиб борган ҳарбий ҳаракатлари ҳам бу миқдорни камайтира олмади, аксинча авж олдирди. Бу ҳам минтақада касалликнинг кўпайишига сабаб бўлмоқда.

Покистонда кўкнори етиштириш қайта йўлга қўйилган. Афғонистоннинг ҳам, Покистоннинг ҳам асосий бозори — Европа. Шу боис, бугунги кунда европаликлардан салкам 30 миллион киши наркотик моддаларга ружу қўйган. Ўйланиб қоласан киши, наҳотки Яратганнинг ақл — заковатли бандалари орасида бу қадар тубан кетадиганлар, соғлом турмуш тарзидан юз ўгириб, пала-партиш яшашни ихтиёр этувчилар кўпайиб борса?! Тирикликнинг, яшашнинг, бунёдкорликнинг саодатини телбаликка алмаштириб, ҳуш — беҳуш ўлимга таслим бўлавериш-са?! Ўз жонига қасд қилаётганларга жаноза буюрилмаслигининг сабабини, наҳотки изоҳлаш шарт бўлса!

ОИТСга қарши курашиш ва унинг олдини олиш маркази Самарқандда 1990 йилда ташкил этилган. Бу ерда 1994 йилдан бошлаб касаллик қайд этилган. Дастлабки беморлар чет эл фуқаролари бўлишган. 1997 йилда чет элга бориб келган ҳамюртларимиз орасида ҳам касаллар аниқланди. 2002 йилда ҳар 100 минг нафар аҳолининг 0,8 фоизида хасталик аниқланган бўлса, 2003 йилда бу кўрсаткич 5,7 фоизни ташкил қилди. Касалликни юқтираётганларнинг 11,5 фоизи аёллар, 88,5 фоизи эркаклардир. 82,3 фоиз касаллик инъекция, яъни укол орқали, 7,9 фоизи бетартиб жинсий алоқа орқали, қолгани эса бизга номаълум сабаблар билан юқтирилмоқда. Ачинарлиси шундаки, бугунга келиб вилоятнинг барча туманларида бу касаллик қайд этилган. Самарқанд шаҳри, Каттақўрғон, Ургут, Тайлоқ туманларида беморлар кўпроқ аниқланмоқда. Жорий йилдан аниқланган беморларнинг 78 фоизини яна ўша — «игнага ўтириб қолган» гиёҳвандлар ташкил этмоқда. Таассуфки, улар орасида мактаб ўқувчилари ҳам учрамоқда.

Вилоят ОИТСга қарши курашиш марказига 16 минг 764 АҚШ доллари қиймати-даги замонавий лаборатория жиҳозлари келтирилди. «Глобал фонд» амалий ёрдам кўрсатмоқда. Соҳалар аро стратегик дастур ижросини таъминлаш йўлида ҳамкорлик шаклланмоқда. Қатор идоралар СПИДга қарши курашиш фақат марказ ходимларинигина иши эмаслигини тушуниб етдилар. Бироқ шуни ҳам аччиқ наломат билан айтишимиз керакки, ОИВ билан зарарланганларнинг 85 фоиздан ортиқроғи 20 — 40 ёшлар оралиғидаги йигит — қизлардир. Айни меҳнат, яратиш, ижод қилиш даврида бундай дардга чалиниш ана шу ёшдаги аҳоли қатламининг СПИДдан сақланиш тўғрисида етарли тушунчага эга эмаслигидан далолатдир.

Гўзаллик салонлари, сартарошхоналар, ҳаммомлар баъзида ҳар жиҳатдан соғлом одамларнинг ҳам касалликни юқтириб олишига сабаб бўлиб қолаётганлиги ачинарлидир. Бизда яхши бир одат бор — ҳазар қилинадиган дардан қочамиз. Айни пайтда ёмон бир иллат ҳам бор — ўша касалликнинг келиб чиқиш сабабларини, зарарли оқибатларини, юқиш йўлларини, ундан сақланишни чуқурроқ ўрганишга эътибор бермаймиз.

Жамоат жойларида ўтказилган сўровномалардан маълум бўлаяптики, 25 йилдан буён инсоният саломатлигига таҳдид қилиб келаётган СПИД тўғрисида баъзилар умуман тушунчага эга эмас, кўпчиликнинг хабардорлиги юзакигина. Касалликка чалинишга мойил хавфли гуруҳлар ҳисобланмиш гиёҳвандлар, аралаш жинсий алоқа қилувчи бисексуаллар, ўз жинсидагилар билан алоқа қилувчи бесоқолбозлар, фоҳишалар ва уларнинг шерикларидан ҳушёр бўлиш кераклигини болаларимизга тушунтиришдан ўринсиз уяламиз. Жинсий муомала маданияти ҳақида бўй етиб келаётган ёшларимизни хабардор қилиш бурчимиз эканини унутамиз.

Ўзбекистон Республикасида 2005 йилдан мактаблар, коллежлар ва бошқа ўқув юртларида ёшларни ОИВ — ОИТС масалалари бўйича ўқитиш мажбурий ўқув режаси асосида амалга оширилмоқда. Унинг самараси кўп жиҳатдан хавфли юқумли касалликлар тўғрисида ёшларга оилада берилиган сабоқларга боғлиқдир.

Табиатда турли ўзгаришлар бўлиб, офатлар юз бериб тураркан, инсон қувваи ҳофизасида ҳамонки нуқсонлар яшаб келаркан, турли хавфлар ҳамиша мавжўддир. Муолоҳазаларимизни яна бир бедаво дардан огоҳлантириш билан якунламоқчимиз. Индонезияда сув тошқинидан сўнг чучук сув танқислиги туфайли пайдо бўлган, фанга таниш бўлмаган «шунгато» деб номланаётган касаллик ўндан ортиқ мамлакатда кенг тарқалмоқда. Огоҳ бўлайлик, йўқса «шунгато» ҳам яна бир келгинди, бедаво дард сифатида қайд этилиши ҳеч гап эмас.

Хайруллла БОЙМУРОДОВ, ОИТСга қарши курашиш маркази бош врачи, Ўктам ҚУРБОНОВ, «Миллий тикланиш» мухбири.

ҚУЁШ ПАРЧАСИ

Китоб жавони

«Қўш устунимнинг бири» туркумидан

Эҳтимол, бу шунчаки тасодифдир, эҳтимол, Яратганнинг ўзи суйган бандаларига уларнинг ўлимидан сўнг кўрсатадиган илк иноятидир. Қандайлигидан қатъий назар, эл-улус сўзига шак келтириб бўлмайди, халқ бир нарсани сезмаса-билмаса, бекордан-бекор гапирмайди...

Онам камтар-камсуқум, ҳалимдай юмшоқ аёл эди. Умри бўйи одамларга яхшилик қилиб, фақат яхшилик тилаб яшаганди. Ҳеч қачон бировнинг дилини оғритмаганди, бировга оғирлиги ҳам тушмаганди. Шунданми, ўзи орзулаганидек, омонатини беозор-гина топширди. Лоақал бир кун-бир соатгина бўлсин, оҳ-воҳ чекиб, кўрпа-тўшак қилиб ётмади. Қўша-қўша фарзандларию, келин-куёвлари, этак-этак невaралари бўла туриб, бирортамизга зориқмади. Яна денг, авжи қиш палласига тўғри келган ийд-Рамазон кезлари вафот этди.

Ким билсин, қазо фурсатини фаришталар кўнглига солган эканми, Ҳайитнинг биринчи куни қўни-қўшниларникига бирма-бир кириб, ҳол-аҳвол сўрашиб чиқди. Эртаси куни эрталаб барчамизни ўзи яшайдиган хонадаги дастурхон атрофига йиғди. Аллавақтгача у ёқ-бу ёқдан гурунглашиб ўтирди. Ўтганларни эсга олди. Нонушта тугагач, одатига кўра, фотиҳага қўл очди. Охирида, ҳар галгидан фарқли ўлароқ, «Худога шукур, ҳаммаларинг шу ердасизлар. Таниженларинг соғ, ақл-ҳушларинг бутун. Энди менсиз ҳам ишларингни билиб-билиб қилаверасизлар. Мен сизлардан розиман, сизлар ҳам рози бўлинглар», дея қўшимча қилди.

Шу сўзларни айтарқан, овози алланечук титраб, гавдаси беҳос қалқиб кетди. Аммо ўзини йўқотмади. Тўрга ўтиб, симкаравотга оҳиста чўзилди. Қўл-оёқларини тўғри узатиб, калима келтирди. Кўзларини юмаркан, қиблага юз ўгирди. Бор-йўғи шу: у қайтиб қилт этмади, бошқа нафас олмади...

Биз дастлаб ҳеч нарсани тушунмадик. Бу нима-ўлимми-уйқуми, эшитганларимиз насиҳатми-васиятми дабдурустдан идрок этолмадик. Онамнинг шунчалар тез ва осон жон таслим қилганига ишонмадик, ишонолмадик. Қизиғи, унинг руҳи жисмини тарк этган бўлса-да, ранг-рўйи худди бамайлихотир мизғиётган одамникидек хотиржам ва тиниқ эди. Юзида деразадан мўралаётган қуёш акси товланарди... Йўқ, адашдим шекилли, бу биз билган-кўрган офтоб шуъласи эмасди, онамнинг чеҳрасидан таралаётган нур эди. У кўзларни қамаштирар, қалбларни қиздирар, дилларга илиқлик бағишлади. Тўрда онамнинг жонсиз вужуди эмас, олов-қуёшнинг катта бир парчаси ётганга ўхшарди...

Кутилмаган мусибатдан биз қанчалик ҳайратга тушсак, табиат ҳам шунчалик лол қотди. Ўз ташвишлари ила андармон бўлиб ғафлатда қолганидан, ҳокисоргина фарзандини ажал чанглига бемаврид бериб қўйганидан афсусланган-дай олмади. Қилич, яшинга рўбарў келгандай, чок-чокидан ситилиб кетди. Но-чорликдан тераклар шохига қўниб, кўз ёшларини симсим тўкишга киришди.

Шу зайл бир зумда аёз кузга алмашди. Оби раҳмат ҳам бизни эзиб, ҳам ўзи эзилиб бир маромда ёғаверди-ёғаверди... Элга ташакур, кўпчиликка қуллуқ! Совуқ демай, лойгарчилик демай, дарвозамиздан маъюс кириб келаверди-келаверди. Бир кечаликкина меҳмонимиз хотираси ҳаққи ҳурмати сафда бош эгиб, ғам ютиб тураверди-тураверди...

Ёмғир кунни тунга, тунни тонгга улади. Эртаси пешинга довур тинмади. Майда-майдалаб ёғишдан сира-сира там тутди. Энг аввало, ҳафта-ўн кундан буён еру кўкни ямлагудек важоҳатда уввос солаётган шамол ҳушёр торт-ди. Онамнинг жони узилга-ни ҳамоно саросар эсишдан тақа-тақ тўхтади. Борлиқ қўққисдан жимиб қолди. Ҳаял ўтмай самонинг ҳар ер-ҳар ерида қоп-қора булутлар пайдо бўлди. Қуёшдан изн сўраб, бир жойга тўпланди-ю, шошилинч пастга энди. Фожиадан огоҳ топгач, айролиққа чидай олмади. Қилич, яшинга рўбарў келгандай, чок-чокидан ситилиб кетди. Но-чорликдан тераклар шохига қўниб, кўз ёшларини симсим тўкишга киришди.

Шу зайл бир зумда аёз кузга алмашди. Оби раҳмат ҳам бизни эзиб, ҳам ўзи эзилиб бир маромда ёғаверди-ёғаверди... Элга ташакур, кўпчиликка қуллуқ! Совуқ демай, лойгарчилик демай, дарвозамиздан маъюс кириб келаверди-келаверди. Бир кечаликкина меҳмонимиз хотираси ҳаққи ҳурмати сафда бош эгиб, ғам ютиб тураверди-тураверди...

Ёмғир кунни тунга, тунни тонгга улади. Эртаси пешинга довур тинмади. Майда-майдалаб ёғишдан сира-сира эринмади. Тобутни кўтариб йўлга чиққанимизда росмана-насига фарёд уриб, тағинда тезлашди. Қабристонга қадам қўйишимиз биланоқ ҳовуридан тушиб, секинлашди. Онамни тупроққа топшираётган маҳалимиз эса, мадори батамом қуриди. Қарзга олган ўрнини ноилож асл эгасига қайтарди. Яккам-дуккам томчилар бора-бора момиқ заррача-ларга айланди. У аввалига янги мозор узра қалқиб чиққан юмшоқ тупроққа ҳайрон қараб турди. Тиловат садолари янграган лаҳзаларда эса оқ капалак мисоли гоҳ пастга интилиб, гоҳ юқорига кўтарилиб, осмону замин аро чарх урди. Ахийри бўлмади, тақдирга тан бердию-да, паға-паға бўлиб ёғишга тушди. Кўз очиб юмгунча бутун борлиқ сингари онамнинг қарби ҳам оқ чойшабга бурканди. Гўристон ҳар қачонгидан-да оғирроқ сукутга чўмди.

Ажиб ҳолат: биз-азадорлар жим. Одамлар жим. Бориши бору қайтиши йўқ сўнгги манзилга элтувчи йўл четидаги дов-дарахтлар жим. Юракни эзувчи сокинликни фақат оёқ остидаги қорнинг аянчли ғижирлашигина бузади. Аҳён-аҳёнда ёнимда турган отамнинг ҳазин-ҳазин хўрсиниши эшитилади...

Мен одамлар тарқалгандан кейин ҳам мозор бошида қолиб кетдим. Қанча ўтирдим, билмайман. Эсимда бори-шу фурсат ичида онам билан кечган дамларимни, қирқ бир йиллик умримни қайтадан яшадим. Яшадиму, афсус, бу сафар онамни учратмадим, яна меҳрига тўя олмадим. У билан бирга босган йўлларимни, болалик изларим қолган далаларни, Сир соҳиллари-ни хаёлан кезиб чиқдим. Кезиб чиқдиму, барибир, адоғига етолмадим. Онамнинг ҳоки пойини юзларимга суртиб, тавоф қилолмадим...

Мен ўзимни дунёга келтирган, оқ сут берган, мудом оқ ювиб-оқ тараган волидам билан-дунёда энг азиз, энг меҳрибон кишим билан мана шундай вазиятда абадул-абадга видолашдим. Дийдор қиёматга қолди. Буни табиат ҳам англаб етди. Бир кеча-кундузга борар-бормас вақт ичида фасллар икки бор эврилди.

Айни ҳолат онамнинг худойисида ҳам, қирқида ҳам, йилида ҳам такрорланди. Худди келишиб олгандек, олдинига ёмғир ёғди, ортидан қор бўрала-ди. Бу не ҳол, не сир-синоат-ҳануз англолмайман. Балки, кўпни кўрган кексалар ҳақ гапни айтишар-руҳи пок одамларнинг азасида ростданам қор-ёмғир ёғар. Балки, яхши инсонларнинг паймонаси тўлса, унга биз-тириклардан кўра кўпроқ Яратганнинг ўзи ачинар.

Неча йилки, шу ҳақда ўйлайман. Ёмғир ёки қор ёға бошласа, ўз-ўзимдан маъюс тортаман. Беихтиёр, соф-беғубор, илиқ томчиларга кафтимни тутаман. Улар менга ҳар доим Аллоҳнинг энг буюк неъмати-Раҳмат нури бўлиб туюлади. Кўз ўнгимда юзларида қуёш ёғдуси муҳрланган онам, ёмғирда ивиган одамлар, уларнинг елкасида лопиллаб бораётган тобут ва оппоқ қор билан қопланган қабристон наъмоён бўлади...

Абдунаби ҲАЙДАРОВ

- Опажон, тарвуз ширин эканми?

ҲИКМАТ - ЙЎЛ ОЗИҒИ

Абул ФАРАЖ

БЕБУРД НАРСАЛАР ҲАҚИДА

Бир ҳинд донишманди айтган экан:

-Қуйидаги олти нарсани табиатан бебурд деййиш мумкин: булутнинг соясини, нодоннинг дўстлигини, аёллар севгисини, катта бойликни, мустабид ҳокимни, сохта шон-шуҳратни.

ЎТАКЕТГАН ФАРОСАТСИЗ

Бир файласуфдан сўрашибди:

-Кимни ўтакетган фаросатсиз киши деб билиш мумкин?

У жавоб бериб айтибти:

-Чиройли қизга уйланиб олгач, уни ташлаб узоқ бир ўлкага кетиб қолган эркакни.

СУВСИЗ СОЙ

Бир донишманддан сўрашибди:

-Эрсиз хотинни нимага ўхшатиш мумкин?

-Суви қуриб қолган сойга, -деган жавоб бўлибди.

ЎХШАШЛИКЛАРИ НИМАДА

Бир файласуфдан сўрашибди:

-Овсар билан кўрнинг ўртасидаги ўхшашлик нимада?

-Кўр одам ёруғликни қоронғуликдан фарқ қилолмаганлиги сингари овсар одам ақл-идрок билан бемаъниликнинг фарқига бормайди.

САБР-ҚАНОАТ ВА АХЛОҚСИЗЛИК

Бир доно киши айтган экан.

-Сабр-қаноат ва ахлоқсизлик хатти-ҳаракатлардагина эмас, шу билан бирга айтиладиган сўзларда ҳам намоён бўлиб туради.

РАМЗИЙ ОЧЛИК

Бир бадавлат одамдан сўрашибди:

-Ҳамма нарсангиз мўл-кўл бўлишига қарамай, нима учун чалақурсоқ бўлиб юрасиз?

-Муҳтожлик сабабидан очликда юрадиганларни эслаб туриш учун, -деб жавоб қилибди у.

Шарафиддин КЎНЧИ таржимаси.

ҒАЛАБА КУТАМИЗ

Яна 8 кундан кейин миллий терма жамоамиз Тошкентда ЖЧ-2006 саралашининг "плей-офф"-даги асосий рақиби Баҳрайн термасига қарши ўтказади. Ушбу масъулиятли учрашувга Боб Хоутон шогирдлари тайёргарлик кўришни 1 октябрдан бошлашади. Рақибларимиз эса йиғинларга 28 сентябр кунидан бошлаб астойдил киришишди.

Хабарингиз бор, Ўзбекистон-Баҳрайн ўртасидаги ўйин ФИФАнинг кутилмаган қарорига кўра қайта бўлиб ўтмоқда. Биринчи учрашувда япон ҳакамининг жаҳон футболида учрамаган тушунарсиз қарори туфайли вакилларимизнинг 1:0 ҳисобидаги ғалабаси бекор қилинганди. Шундан кейин Ўзбекистон Футбол Федерацияси ФИФАга апелляция бериб, ўйинда бизнинг фойдамизга 3:0 ҳисобидаги ғалаба ва жавоб ўйинига европалик ҳакамларни тайинлашинини сўрашди. Лекин ФИФА фақат иккинчи илтимосимизни инобатга олди. ЎФФнинг халқаро бўлими ўтган ҳафтада ФИФАнинг мусобақаларни ўтказиш масалалари бўйича директори Жим Браундан мактуб олди. Унда ёзилишича, Осиёдаги "плей-офф" ўйинларига Европадан ҳакамлар ташриф буюрадиган бўлди. Тошкентдаги биринчи муросасиз баҳсга швейцариялик Массимо Бузакка бош ҳакамлик қилади. Унга ватандошлари Франческо Бурагина, Матиас Арнет ва Клаудио Сирнеттлар ёрдам берадиган бўлди. Манамадаги ўйинни эса англиялик машҳур Грэм Полл бошқаради. Унинг ёрдамчилари - Майк Тинжи, Гленн Брайан Тернер ҳамда Майкл Лесли Дин.

Бўлажак баҳсга тобора оз муддат қолмоқда. Шу боис хорижда ўйнаётган легионерларимиз тезроқ йиғинларга қўшилиши ва жисмоний ҳолатларини тиклашлари зарур бўлади. Шу ўринда ҳақли бир савол туғилади. Футболчиларимизнинг ҳозирги спорт формаси қандай ҳолатда? Натижаси бекор қилинган ўйиндан кейин ўзбек мутахассисларини ўйлантираётган биринчи масала ҳам айнан шу

Футбол

эди. Чунки, бир ой давомида маҳаллий ва легионер ўйинчилар ўз чемпионатларининг бир қатор муҳим учрашувларда майдонга чиқишларига тўғри келарди. «Ушбу ўйинларда улар қай даражада тўп суришади? Тошкентга жароҳатсиз етиб келишадими?» деган савол-лар бисёр эди.

Терма жамоа ўзагини ташкил этадиган мамлакатимизнинг бош жамоаси «Пахтакор» ўтган ҳафтада чемпионатнинг пешқадами «Насаф»га қарши майдонга чиқиб, қийинчиликсиз ғалаба қозонди. Ушбу ўйинда терма жамоанинг асосий ўйинчилари яхши ўйин кўрсатишди. Бугун улар Бекободда «Металлург» жамоаси меҳмони бўлади. Ушбу ўйинда уларга мураббийлар томонидан ортиқча кураш-ларга киришмасликлари талаб этилади. «Машъал» таркибида ўзининг иккинчи ёшлигини ўтказаётган футболимиз «юлдузи» Миржалол Қосимов Баҳрайнга қарши ўйинга тайёр эканини «Металлург»га икки гол уриб исботлади.

Легионер футболчиларимиздан бир нечтаси жамоасида ўзини кўрсатиши, уларнинг ҳам бўлажак ўйинга шай ҳолатда эканини билдирмоқда. Хусусан, ҳужумчиларимиз Максим Шацких Украина сўнгги турида икки голга муаллифлик қилган бўлса, Гейнрихнинг саъй-ҳаракатлари туфайли «Торпедо» Россия чемпионати пешқадами «Локомотив» устидан чиройли ғалабага эришишига замин яратди. Миллий терма жамоамизнинг биринчи дарвозабони Евгений Сафоновнинг маҳорати «Шинник»нинг Санкт-Петербург шаҳридан бир очко билан қайтишига сабаб бўлди. Шунингдек, Андрей Фёдоров «Рубин» таркибида, Владимир Радкевич жамоасида тўлиқ 90 дақиқа ҳаракат қилди.

Жаҳон чемпионатига чиқиш ҳар бир давлатнинг орзуси ҳисобланади. Футболчиларимиз Баҳрайндан кучли эканликларини ҳамамага кўрсатиб қўйишди. Лекин кимларгадир бу нарса хуш ёқмаган кўринади. Миллий терма жамоамиз Тошкентда баҳрайнликлар устидан яна бир бора ғалаба қозонишлари учун имкониятлари бор. Бу сафар камида икки-уч тўп фарқи билан ғалаба қозонишларини истаймиз. «Пахтакор" ўйингоҳига ташриф буюрадиган ўн минглаб мухлислар жамоамизнинг ҳақиқий 12-ўйинчиси бўлиб, уларни чин дилдан қўллаб-қувватлашлари футболчиларимизга руҳий устунликни таъминлайди.

Суннатилла ИСЛОМОВ

ЖАНОБ БУШНИНГ ҲАЯЖОНЛАРИ

АҚШ президенти Жорж Буш яна ичишни бошлаб юборди. Мингдан зиёд америкаликлар ҳаётига зомин бўлган «Катерина» тўфонидан кейин давлат раҳбарига нисбатан таънамаломатлар ёғилиб кетди.

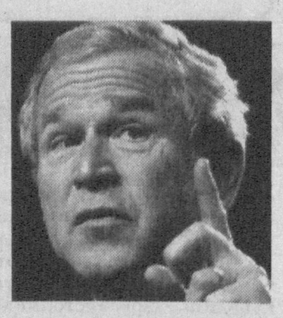

Жорж Буш қирқ ёшга тўлганидан сўнг спиртли ичимликлар ичмай қўйганди. У тўфон айни авжига чиққан паллада Техас штатидаги ранчосида ичмаслик ҳақидаги аҳдини бузди.

АСКАР АКАЕВГА ЖИНОЯТ ИШИ ҚЎЗҒАТИЛИШИ МУМКИН

Қирғизистон бош прокуратураси мамлакатнинг собиқ президенти Асқар Акаевга нисбатан жиноят иши қўзғатишни мўлжаллаб турибди. Уни дахлсизлик

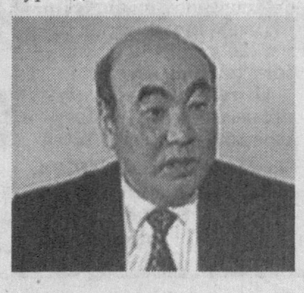

ваколатидан маҳрум этишни сўраб, шу йилнинг октябрида парламентга мурожаат этмоқчи. Мамлакат бош прокурори Азимбек Бекназаров чет эл радиостанцияларидан бирига берган интервьюсида бу ҳақда маълум қилди.

Бундан ташқари, Акаевнинг куёви Одил Тойғонбоевга нисбатан қўзғатилган жиноий иш шу кунларда якунланади. «Минск конвенция»сига мувофиқ у Қозоғистон ҳуқуқ-тартибот идоралари ихтиёрига ўтказилади ва Қозоғистонда суд қилинади.

Собиқ бош вазир Николай Танаев ҳам ўз ваколатини суиистеъмол қилганликда, давлат бюджетидан қурилиш фирмаларига пул ўтказганликда айбланаётир. Пенсия ва нафақа тўловлари учун мўлжалланган 3 миллион сом (40 сом тахминан 1 доллар)лик маблағ бошқа мақсадлар учун сарфланган. Шу билан бирга бюджет ҳисобидан 18 миллион сом Акаевнинг уйини қуриш учун сарфланган.

Мамлакат миллий банки раиси Улан Сарбанов эса уй қамоғида сақланаётир. Миллий банк раиси собиқ президент Асқар Акаевга 500 минг АҚШ доллари берганликда гумон қилинмоқда. Сарбанов эса ўзига қўйилаётган айбни «бемаъниликдан бошқа гап эмас», деб баҳоламоқда.

ЭШАК ЭЪЗОЗДА

Американинг экспедицион корпуси ўз техникаси билан Афғонистонинг тоғли туманларига боришда муаммоларга дуч келаётир. Эгри-бугри, қиялик йўллардан ҳатто махсус транспортларда юриш ҳам мушкул. Шунинг учун мудофаа вазирлиги армиянинг ҳаракатдаги қисмларини эшаклар билан таъминлаш бўйича қарор қабул қилди. Сабр-қаноатли жонивор ҳисобланмиш эшаклар 20-30 километрли масофага 100-120 килограмм юкни бемалол таший олади. Дори-дармон, ўқ-дориларни етказиб бериш, касаллар, яradорларни эвакуация қилишда эшаклар қўл келаётир.

Интернет ва хориж матбуот хабарлари асосида Гавҳар ДИЛМУРОДОВА тайёрлади.

ҒАРОЙИБ ОЛАМ

"ПУЛНИ ҚАЙТАРИБ БЕР, НОМАРД!"

Россия олий ўқув юртларидан бирида таҳсил олаётган қиз Ялтада дам олаётиб, кредит карточкасини қайтиб беришни истамаган банкоматни бир уриб синдириб қўйди.

Қиз ҳақиқатан уч марта махсус код рақамини терганди. Аммо ҳар сафар ҳаракатлари бекор кетаверди. Банкомат на пул берди, на карточкани қайтарди. Темирку, балки бирор винти ишламай қолгандир... Аммо қизни бу нарсалар умуман қизиқтирмасди. У ўз карточкасини қайтариб олишни истарди, холос... Мушт зарбидан банкомат шўрликнинг винтларигача сочилиб кетди. Энди ҳақиқатан ишдан чиқди.

Зудлик билан етиб келган полиция ходимлари қизни минг АҚШ доллари миқдорида жаримага тортишди.

Қаранг, маълум бўлишича, қиз илгари бокс билан шуғулланиб, бир неча йигитларнинг адабини берган экан. Нимаям дейсиз? Спорт ҳам ҳар сафар одамга дўст бўлавермас экан.

АЖАБТОВУР КОЛЛЕКЦИЯ

Литвалик Алфонс Элертс исмли эркакнинг болалигидан давом этиб келаётган бир одати ҳаманинг эътиборини ўзига қаратиб келади. У эски пайпоқ тўплаш билан шуғулланади. Ҳозиргача Алфонснинг тўплаган пайпоқлари минг хилдан ошиб кетган. Ҳаммаси кўчакўйдан топилган, қарин-дошларидан олинган пайпоқлардир.

Тўғри, аввалига оиласидаги эски пайпоқларни йиғарди. Аммо вақт ўтган сари коллекцияни кенгайтириш истаги туғилди. Бугунги кунда унга мамлакатда яшовчи кўпчилик ҳамюртлари ҳам почта орқали ўзлари ташлаб юборишлари лозим бўлган пайпоқларни жўнатишаяпти. Шунга қарамасдан, эски пайпоқларнинг деярли барчаси жуфт эмас. Лекин бундан Алфонс заррача ҳам хафа бўлмайди.

МЭРНИ ЧУВ ТУШИРИШДИ

Прага мэри Павел Бэм ўзини чет эллик саёҳатчи қилиб кўрсатиб кўчага чиқди ва таксичиларнинг пулли ўлжасига айланди. Гап шундаки, Чехия пойтахтида таксичилар учун ажойиб бир анъана бор. Улар басавлат бир жанобни кўришлари билан босиб ўтилган километрли кўрсаткичга уланган махсус қурилмани ёқиб қўйишади. Натижада бу қурилма 10 марта кўп айлана бошлайди.

Мэр биринчи таксига ўтириб, 3 километр юришгандан кейин қурилмага қараса, у 6 марта кўп кўрсатаяпти. Табиийки, бундан норози бўлган «сайёҳ» ҳайдовчидан чек талаб қила бошлади. Лекин айёр ҳайдовчи унга шаҳарда мавжуд бўлмаган фирманинг сохта квитанциясини кўрсатди.

Иккинчи таксичи эса қурилмани ёқиб ўтирмади, аммо у белгиланган нархдан 3 марта кўп пул ундирмоқчи бўлди. Таксичиларнинг бу қилиқларидан мэрнинг фиғони фалакка отилди. Дарҳол уларга миллион крон жарима солди ва ҳайдовчилик лицензиясидан маҳрум қилди. Шундан кейин ўз қарорғоҳига йўл олган Павел Бэм ўтириб, таксичиларнинг айёрликларига қарши қарор чиқарди.

С.ШОШИЙ тайёрлади.

РИВОЯТ

Қадимда бир бадавлат кишининг якка-ю ягона ўғли бўлиб, у ниҳоятда исрофчи ва беҳудага пул сарфловчи эди. Ота ўз ўғлининг ноқобил эканини билгани учун олдиндан чора кўриб, қазоси етар чоғида унга насиҳат қилиб деди:

-Эй, ўғлим, мен ўлганимдан кейин бойликларимнинг бари сенга қолади. Ишончим комилки, сен уларнинг барини беҳуда сарфлаб битирасан. Қўлингда ҳеч нарса қолмай, очлик ва ночорлик билан охири ўлимингга рози бўласан. Мен нариги уйнинг бурчагидаги томнинг шифтига бир арқон боғлаб қўйибман. Жондан тўйган пайтингда ўзингни ўша арқонга осгин!

Ота шу гапларни айтиб, жон берди. Ноқобил ўғил кўп ўтмай, барча пулларни сарфлаб тамомлади. Охири гадойлик қилишдан ор қилиб ўзини осиб ўлдиришга қарор қилди. Отаси тайинлаб кетган уйга кириб, арқонни бўйнига солиб, ўзини осди. Том тўсини уни кўтара олмай, синиб кетди. Шу пайтда тупроққа қўшилиб отаси атайлаб ўғли учун беркитиб кетган бойликлар ерга тушди. Меҳнат билан топиладиган бойлик қадрини тушуниб етган ўғил энди пулни ўйлаб ишлатадиган, хайрли йўлларга сарфлайдиган бўлди. Отасининг хотираси учун халқни хурсанд қилишга ва саховат нуридан баҳраманд этишга киришди.

Ўзбекистон Миллий тикланиш демократик партияси Марказий кенгаши, «Миллий тикланиш» газетаси таҳририяти кенгашнинг ёшлар ишлари бўйича котиби Жаннат Тошматовага акаси

Фазлиддин САЛОҲИДДИНОВнинг

вафоти муносабати билан чуқур ҳамдардлик билдиради.

Milliy tiklanish
Муассис: Миллий тикланиш демократик партияси

Бош муҳаррир: Иброҳим ҒАФУРОВ | Бош директор: Дилмурод ҚИРҒИЗБОЕВ

Таҳрир ҳайъати:

Қаландар АБДУРАҲМОНОВ, Хуршид ДЎСТМУҲАММАД, Раъно ЗАРИПОВА, Хайринисо МИРЗАЖОНОВА, Шарифа САЛИМОВА, Абдунаби СИДДИҚОВ, Жаннат ТОШМАТОВА, Олим ЎСАРОВ, Мунира ҚОРИЕВА

Газета 014-рақам билан рўйхатдан ўтган. Буюртма: Г-827. Ҳажми 2 босма табоқ. Адади 1502. Сотувда эркин нархда

Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Саҳифаловчи: Раъно ИСМАИЛОВА

Босишга топшириш вақти 20.00. Нашр кўрсаткичи - 158

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32 уй

Телефонлар: қабулхона - 133-67-51, 136-56-29, бўлим - 136-58-80, реклама ва эълонлар бўлими - 136-58-73

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Манзили: Тошкент шаҳри, Буюк Турон кўчаси, 41-уй

Босишга топширилди 20.00

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY KITOB PALATASI INV.№

Milliy tiklanish — millat kelajagi

Milliy tiklanish

Gazeta 1995-yil, 10-iyundan chiqa boshlagan

Har oyda ikki marta chop etiladi

O'zbekiston Milliy tiklanish demokratik partiyasining ijtimoiy, siyosiy, iqtisodiy gazetasi

2005 yil, 14 oktabr, Juma

19 (325) son

ОММА ОРАСИДА БЎЛАЙЛИК

ЎзМТДП Марказий Кенгашида ЎзМТДПнинг Тошкент шаҳар кенгаши пленуми бўлиб ўтди. Анжуманда Марказий Кенгаш раиси Хуршид Дўстмуҳамедов сўзга чиқиб, пойтахт «Миллий тикланиш»чиларининг етакчилари ва фаоллари олдида турган вазифалар хусусида гапирди.

Пленумда ташкилий масала кўрилди. Ҳайринисо Мирзажонова ЎзМТДП Марказий Кенгаши раиси ўринбосари этиб сайланганлиги муносабати билан у Тошкент шаҳар кенгаши раиси вазифасидан озод этилди.

«Тошшаҳарйўловчитранс»га қарашли 7–автокорхона очиқ ҳиссадорлик жамияти раиси ўринбосари, корхона касаба уюшмаси раиси Шуҳрат Муҳаммаджонов Тошкент шаҳар кенгаши раиси этиб бир овоздан сайланди.

Сўзга чиққанлар Ҳ.Мирзажонова шаҳар кенгаши раиси бўлиб ишлаган пайтдаги ижобий тажрибалар хусусида самимий фикрларини билдирдилар, шаҳар кенгаши олдида турган долзарб вазифалар, муаммолар хусусида гапирдилар.

Ҳ.Мирзажонова партия нашри «Миллий тикланиш» газетасига обуна мавсумини уюшқоқлик билан ўтказиш борасидаги тавсияларини билдирди.

Шу куни бир гуруҳ ёшлар партия сафига қабул қилиниб, уларга тантанали равишда аъзолик гувоҳномалари топширилди.

Муҳокама этилган ва бошқа турли масалалар юзасидан қарорлар қабул қилинди.

Пленум ишида ЎзМТДПнинг Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги фракция аъзолари, Олий Мажлис ва шаҳар кенгаши депутатлари, Марказий Кенгаш аъзолари, партия матбуоти вакиллари иштирок этишди.

Ўз мухбиримиз.

ҲАЛҚАРО АНЖУМАН

Тошкентда «Икки палатали парламент фаолиятининг оммавий ахборот воситаларида ёритилиши: халқаро тажриба ва ҳамкорлик амалиёти» мавзусида халқаро анжуман бўлиб ўтди. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси Ахборот ва коммуникация технологиялари масалалари қўмитаси ҳамда Европа Иттифоқининг Европ Эйд дастури доирасидаги «Ўзбекистонда демократик ислоҳотларни янада чуқурлаштириш» лойиҳаси ҳамкорлигида ташкил этилди.

Халқаро анжуманда Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутатлари, сенаторлар, оммавий ахборот воситалари, олий ўқув юртлари, дипломатик корпус, нодавлат ва халқаро ташкилотлар вакиллари, маҳаллий мутахассислар ҳамда халқаро экспертлар иштирок этди. Анжуманни Республика журналистлари ижодий уюшмаси раиси Ш.Ғуломов табрик сўзи билан очди.

2005 йилдан мамлакатимизда икки палатали парламент иш бошлади. Бу эса парламент палаталари, Қонунчилик палатаси депутатлари ва сенаторлар фаолиятини ёритишда оммавий ахборот воситалари олдига янада муҳим вазифаларни қўйди. ОАВ, анжуманда таъкидланганидек, парламент билан жамият ўртасидаги кўприк вазифасини бажариши лозим. Бунинг учун матбуотда одамларнинг ўз фикрлари ва ғояларини, содир бўлаётган воқеаларга муносабатини эркин ифода эта олишига шароит яратилиши лозим.

Х.Дўстмуҳамедов Республика ОАВ олдида икки палатали парламент ҳаётини ёритишда ҳали кўп ишлар қилиниши лозимлигини, қонун чиқарувчи ҳокимият фаолиятини ёритишда халқаро тажрибалардан фойдаланиш муҳимлигини алоҳида таъкидлади.

Греция телерадиоэштиришлар кенгаши вице-президенти Д.Харалампис, «Оммавий ахборот воситаларини ривожлантириш институти» журналистлар ассоциацияси раиси М.Мақсудова, Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати Р.Охунов, Конрад Аденауэр жамғармасининг (Германия) Марказий Осиё, Қозоғистон ва Жанубий Кавказ мамлакатлари бўйича минтақавий вакили Х.Кайзер, «Ижтимоий фикр» жамоатчилик фикрини ўрганиш маркази директори ўринбосари М.Ҳожимуҳамедовнинг маърузалари ҳам тингланди.

Конференцияда иштирокчилар томонидан таҳлил этилган мавзу бўйича амалий тавсиялар ишлаб чиқилди.

Ўринбой КЕНЖАЕВ

ЖОНЛАНИШ

Сўз партия етакчиларига

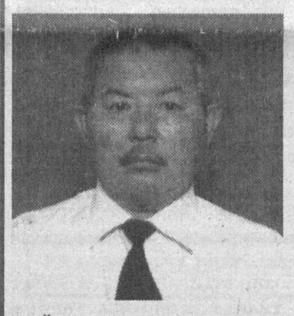

Ўзбекистон «Миллий тикланиш» демократик партияси Қорақалпоғистон Республикаси Кенгашининг иш режаси асосида жойларда фуқаро ва партия аъзоларига Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлис Қонунчилик палатаси, ҳукумат ва Президент И.А.Каримов томонидан қабул қилинган муҳим ҳужжатларни, давлатимизнинг бугунги сиёсатини, партиямизнинг вазифаларини жойларда кенг тушунтириш учун ҳаракат қилмоқдамиз.

Қорақалпоғистон Республикасидан сайланган Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати Бахтиёр Кушакаев билан учрашувлар ғоятда қизиқарли ўтди. Депутатимиз одамларни қизиқтирган кўп саволларга ишонарли жавоб берди.

Кенгашимизнинг йиғилишларида ташкилий ишларни юргизиш тадбирларини белгилаб олдик. Кенгаш аъзоларни сиёсий ҳаётга, партия ишларига тортишга алоҳида эътибор қаратмоқда. Йиғилишларда қатнашувчилар Андижондаги бир тўда экстремистларнинг конституциявий тизимни куч билан эгаллашга қаратилган ҳаракатларини қоралади. Ўзбекистон Республикаси Президентининг, ҳукуматнинг ушбу масаладаги барча ҳаракатларини қўллаб-қувватлади. Шу билан бирга Кенгаш шаҳар кенгашларини шаклланириш бўйича ташкилий ишлар олиб бормоқда.

З.ЕСЕНБАЕВ, Ўзбекистон МТДП Қорақалпоғистон Республикаси Кенгаши раиси.

ЖАМИЯТИМИЗДА ВАТАНПАРВАРЛАР КЎП

Партиядошларимиз орасида Ватан, эл-юрт манфаатлари йўлида жонкуярлик, фидойилик билан хизмат қилаётганлар жуда кўп. Айниқса, зиёли кишилар, ҳур фикрли, соғлом тафаккур эгалари сонининг тез суръатлар билан ўсиб бораётгани бизни қувонтиради. Шарипов Роберт Шарофович раҳбарлик қилаётган Тошкент шаҳар ЎзМТДП Миробод туман кенгаши аъзоларининг иш фаолияти ҳам юқоридаги фикрларимизни яна бир бор тасдиқлайди. Биз Роберт Шарипов билан суҳбатда бўлдик.

– Роберт ака, суҳбатимиз аввалида газетхонларимизга ўзингизни яқиндан таништирсангиз.

– Мен 1939 йил Тошкент шаҳрида туғилганман. 1959–1964 йилларда А.Навоий номидаги Самарқанд Давлат университетининг тарих факультетини битирганман. Тарих фанлари номзоди, доцентман. Меҳнат фаолиятимни 1964 йили Тошкент давлат рус тили ва адабиёти институтида ўқитувчиликдан бошладим. Шу вақтга қадар Тошкент давлат чет тиллар институтида, Тошкент давлат халқ хўжалиги институтида, Тошкент информатика ва ҳисоблаш техникаси колледжида ўқитувчилик ва маъсул лавозимларда хизмат қилиб келганман. 2004 йилдан буён Тошкент шаҳар Ўзбекистон «Миллий тикланиш» демократик партияси Миробод туман Кенгаши раиси лавозимида ишлаб келмоқдаман.

–Нима сабабдан сиз айнан «Миллий тикланиш» партиясида ишлашни танладингиз?

Маълумки, ҳар қандай жамиятда миллий анъана ва урф-одатларнинг тарғиб қилувчиси, оммага етказиб-сингдириб берувчиси ва ҳимоячиси зиёлилар ҳисобланади. Мен ўзим зиёли бўлганлигим учун миллатнинг бугуни ва эртанги тақдирига бефарқ бўла олмайман. «Миллий тикланиш» демократик партияси тузилишида асосий ташаббускор гуруҳ сифатида зиёлилар қатлами чиққан эди. Шунингдек, партиянинг мақсади ва вазифалари Ўзбекистонда миллий қадриятларни ва ҳар бир халқнинг хусусиятларини ҳимоя қилиш, эъзозлаш ҳамда ёшлар онгига миллий ўзликни сингдириш-да, ўстиришда ва шакллантиришда яқиндан ёрдам беришдан иборат. Шундай олийжаноб ишга қўл урган ушбу партия мени ўзига ҳар томонлама жалб этибгина қолмасдан, балки унинг сафида ўзимга ўхшаш ватанпарвар, миллатпарвар кишилар билан фаолият юритишга ундади.

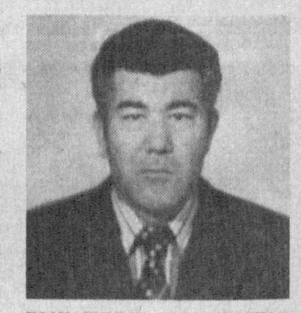

– Роберт ака, партияга келганингиздан бери қандай ишлар амалга оширилди ва ошириляпти?

– Энг аввало, шуни айтиб ўтиш керакки, барча замон ва маконларда шахсни ва миллатни буюк қилган қудрат – уларни аниқ мақсадга сафарбар этувчи «эзгулик ва озодлик» ғояси бўлган. Сафимиздаги партиядошларим билан партиянинг омма орасида обрў-эътиборини кўтаришга қаратилган тарғибот ва тушунтириш ишлари кенг авж олиши учун ҳоли қудрат ҳаракат қилдик.

–Сизнингча, бугунги кунда жамиятимизга қандай кишилар зарур?

– Бугунги кунда бизнинг жамиятимизга янги замон, янги ҳаёт тамойилларини асосли равишда тушунтириб, одамларни эскича тафаккур исканжасидан озод этувчи, иродаси мустаҳкам, маънавияти юксак ҳамда амалий ишлари билан ишонч қозонадиган кишилар кўпроқ зарур.

М.КОМИЛЖОНОВ, ЎзМТДП Тошкент шаҳар кенгаши бош мутахассиси.

ҒАЛАБА МУБОРАК!

Республикамиз пахтакорлари 3 миллион 600 минг тоннадан ортиқ хирмон яратиб, йиллик режани уддаладилар.

Қўли қадоқ, кўнгли пахтадек оқ азиз пахтакорлар!

Бу йилги мавсумда эришган юксак ғалабангизни чин маънода жасорат деса бўлади. Ҳалол меҳнат қилиб уйган улкан «оқ олтин» хирмонларингиз халқимизнинг ризқи баланд эканлигидан дарак бериб турибди. Барчангизни бу меҳнат ғалабаси билан самимий табриклаймиз! Хонадонингиздан барака, ризқу насиба аримасин!

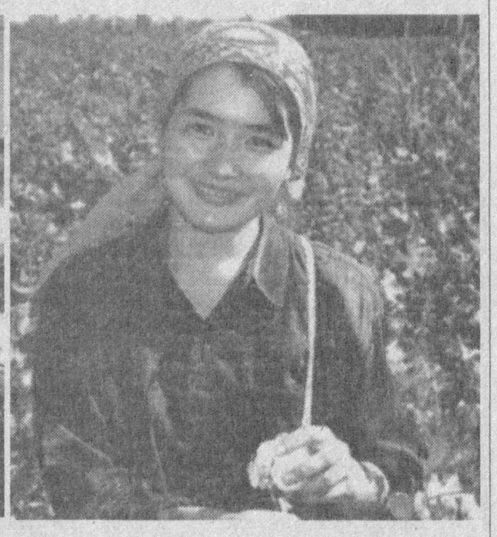

КОСОН ХИРМОНЛАРИ

Бухородан Қарши томон йўлга чиқсангиз, Муборакдан ўтгач, Косон тумани келади. Туман марказига етаверишда чап томонда, атиргуллар чаман-чаман очилган майдонга нигоҳингиз тушади. Бу файзли жойда атиргулларнинг ўндан ортиқ хилини учратасиз. Атрофларида райҳонлар. Димоғингизга ажиб ҳид урилади. Атиргулзорлар орасида оппоқ пахта шакли туширилган фавворалар бор. «Косон пахта тозалаш» очиқ ҳиссадорлик жамиятига кираверишдаги гулзорлар оралаб ўтаётганларнинг юзларига бехтиёр самимият югурди...

Жамият раиси Мамаюсуф Маҳамадиевнинг суяги пахта тозалаш корхонасига қотган десак, хато бўлмас. Пахтани қайта ишлаш технологияларини мукаммал биладиган мутахассис-раҳбар. Мана икки йилдирки, «Косон пахта тозалаш» ҳиссадорлик жамияти раиси. Ўзига нисбатан «сиз корхонага раҳбар бўлгач, туман икки йилдан буён режаларини ортиғи билан бажараётир, қадамингиз ёқди», дея қилинган илтифотларга у камтаринлик билан «бу – кўпчиликнинг меҳнати», деб қўяди.

Туман пахтакорлари ўтган йили режадаги 56 минг 400 тонна ўрнига 71 минг 322 тонна пахта етиштирдилар. Туман пахтачилиги тарихида бу муҳим воқеа бўлди. Ахир 71 минг тонна ўртамиёна учта туманнинг пахтаси дегани-ку!

Йиллик режа 126 фоизга уддаланганди. Энг муҳими – пахта юқори навларга қабул қилинди.

– Хом ашё сифатли бўлса, тола миқдори ҳам юқори бўлади, – дейди жамият раиси Мамаюсуф ака. – Тола чиқиш миқдори 34,8 фоизни ташкил этди.

Ҳа, бу кўрсаткич ҳайратланарли. Ҳатто мамлакат миқёсида ҳам бу энг юқорилардан ҳисобланади. Корхонага янги технологиялар жалб этиш орқали тола ишлаб чиқариш таннархини камайтиришга эришилди. Пахта толаси сифати ҳам кескин ортди. Бу эса пахта толасини экспорт қилиш салоҳиятининг ортиб боришига ҳисса бўлиб қўшилди.

Жамиятда ўтган йили 320 миллион сўм соф даромад олинди. Энг қувончлиси, фойданинг асосий қисми – 220 миллион сўми ҳиссадорларга дивиденд тариқасида берилди. Ўртача маошлар миқдори ҳам йил сайин ортиб бораётир. Илғор ишчилар ойига 125–130 минг сўмгача маош олишаётир. Воҳа шароитида бу маблағнинг миқдори жуда салмоқли.

Корхонада 827 нафар ишчи, техник ходимлар меҳнат қилади. Уларнинг 101 нафари аёллар. Смена усталари Зокир Шоймардонов, Давр Назаров, Муҳиддин Саиднабиев, Жумақул Холниёзов, ишлаб чиқариш бошлиғи Маҳмадёр Қўйдонов, бош механик Баҳшилло Худойбердиев, кадрлар бўлими бошлиғи Мақсуда Назарова, ишлаб чиқариш ҳисобчиси Майрам Холмуродова, бош ҳисобчи ёрдамчиси Гулзора Тўхтаевалар ўзларининг намунали меҳнатлари билан корхона ютуқларига муносиб ҳисса қўшаётир. Уларга яратилган шароитлар ҳақида узоқ ёзиш мумкин.

Биз корхонада бўлган кунимиз янги қурилаётган уруғлик цехининг монтаж ишларини кўздан кечириш мақсадида пойтахтдан – «Ўзпахтасаноат» уюшмасидан мутахассислар келишган экан. Уларнинг айтишларича, ҳадемай уруғлик цехи ишга туширилади. Цехга Испаниядан келтирилган ускуналар ўрнатилади. Йилига 4 минг тонна чигитни саралаб, дорилаб бериш қувватига эга бу цехнинг қурилиши жуда муҳим. Келгуси йили Косон, Касби, Миришкор, Муборак тумани пахтакорлари уруғликни шу ердан олади.

Иқтисодий нуқтаи назардан олиб кўрсак, бир килограмм оддий чигитнинг нархи 38 сўм бўлса, бир килограмм уруғлик чигитники навларига қараб 510–600 сўмгача туради. Бу ёғини ўзингиз ҳисоблайверинг!

Корхона қошидаги пахта қабул қилиш пунктида туман пахта штаби жойлашган. У ерда биз туман ҳокими Сайфулло Азизовни учратдик. Туман пахтакорларининг ғалабаси билан қутладик. Аллақачон режалар уддаланган бўлишига қарамай, кунига туман бўйича 1000–1100 тонна пахта топширилаётир.

– Бу йил туман пахтакорлари, фермерлари жуда қаттиқ тер тўкишди, – дейди Сайфулло Азизов. – Режамиз 59 минг 900 тонна эди. 60 минг тонна фақат биринчи навга сотилди. Насиб бўлса, умумий хирмонни 75 минг тоннага етказмоқчимиз. Шунга яраша далаларда ҳосил бор.

Хирмонингизга барака, азиз пахтакорлар!

Дилмурод ҚИРҒИЗБОЕВ, «Миллий тикланиш» махсус мухбири. Суратда: Ҳиссадорлик жамияти раиси Мамаюсуф МАҲАМАДИЕВ.

ИЛЛАТНИНГ ОЛДИНИ ОЛИШ МУҲИМ

ҚОНУН ВА ИЖРО

Мамлакатимиз демократик қурилиш ва фуқаролик жамиятини шакллантириш йўлидан дадил қадамлар билан ривожланиб бормоқда.

Кўп миллатли Ватанимиздаги тинчлик ва барқарорлик, миллатлараро тотувлик муҳити бизнинг беқиёс бойлигимиздир.

Мамлакатимиз ҳудудининг яхлитлиги, чегараларининг дахлсизлиги ва суверенитетини, халқимизнинг тинч ва осойишта ҳаётини ишончли ҳимоя қиладиган тезкор, замонавий, қудратли Қуролли Кучларимизда ислоҳотлар ўтказилмоқда.

Ўзбекистон Республикаси фуқароларининг умумий ҳарбий мажбуриятни бажариш ва ҳарбий хизматни ўташи билан боғлиқ муносабатларни тартибга солувчи «Умумий ҳарбий мажбурият ва ҳарбий хизмат тўғриси-да»ги Қонуни 2002 йил 12 декабрда қабул қилинган бўлиб, унда умумий ҳарбий мажбурият фуқароларни ҳарбий хизматга тайёрлаш-ни, ҳарбий хизматга чақиришни, чақирув ёки контракт бўйича ҳарбий хизматни ўташни, резервдаги хизматни, муқобил хизматни, ҳарбий рўйхатдан ўтиш қоидаларига риоя этишни, фавқулодда вазиятларда ёки Ўзбекистон Республикасига қарши ҳарбий тажовуз бўлган тақдирда аҳолини муҳофаза этиш чора-тадбирлари белгилаб берилган.

Демакки, ҳушёрлик халқимиз ва армиямизга хос фазилатдир.

«Ҳушёрлик, огоҳ бўлиб яшаш – бу бир кунлик ёки бир ойлик мавсумий масала эмас, балки кундалик иш, кундалик амалий ҳаракат бўлиши лозим» – деган эди Президентимиз. (Ислом Каримов. «Хавфсизлик ва тинчлик учун курашмоқ керак.» 10-т. Тошкент – «Ўзбекистон» – 2002 й. 121-бет).

(Давоми 2-бетда).

«МИЛЛИЙ ТИКЛАНИШ» ГАЗЕТАСИГА ОБУНА БЎЛДИНГИЗМИ?

2006 йил ОБУНАСИ

«Миллий тикланиш» газетасига «Ўзбекистон почтаси», «Матбуот тарқатувчи» бўлимлари, «Миллий тикланиш» демократик партияси вилоят, шаҳар, туман кенгашлари орқали обуна бўлиш мумкин.

«МИЛЛИЙ ТИКЛАНИШ» ИНДЕКСИ: 158

ЎзМТДП вилоят ва туман кенгашлари, партия фаоллари ва хайрихоҳлари, муштарийларимиз диққатига!

«Миллий тикланиш» газетасига 2006 йил учун обуна уюштиришда қатнашиб, туман кенгашлари ва фаоллари, хайрихоҳлари, муштарийлари йиллик обуна миқдорини 50 донадан, вилоят кенгашлари эса 200 донадан оширса ташкил қилган жами обунаси учун ҳар дона газетага 750 сўмдан мукофот пули берилади.

ЎзМТДП Марказий Кенгаши «Миллий тикланиш» газетасига жойларда обуна уюштириш, унинг мазмундорлиги ва мундарижасини бойитишга катта ҳисса қўшган партиянинг вилоят кенгашларини йил якунида алоҳида қимматли совғалар билан тақдирлайди.

ГАЗЕТАМИЗ САҲИФАЛАРИДА

ЖОЙЛАРДА «МИЛЛИЙ ТИКЛАНИШ» КУНЛАРИ

«ЯЛЛАМА»ДА

Бу йилги пахта мавсумида Чиноз тумани пахтакорлари улоқни олиб кетдилар. Йиллик режани биринчи бўлиб, 7 октябрда бажардилар. Ҳозирги кунгача 21 минг тонналик «оқ олтин» хирмонини уйдилар. Шундан қарийб 1000 тоннасини ЎзМТДПнинг Чиноз туманидаги аъзолари териб, эл хирмонига салмоқли ҳиссаларини қўшдилар.

Чиноз туманининг «Яллама» қишлоғи ҳудудидаги Қолдибой Шаripов раҳбарлик қилаётган ширкат хўжалигида пахта тераётган туман марказий шифохонаси жамоасининг 700 нафар «Миллий тиклаиш» партияси аъзолари териб, эл хирмонига салмоқли ҳисса қўшдилар.

Меҳнатдан юзлари бўриққан ҳашарчиларни марказий шифохонанинг бош шифокори, ЎзМТДП Чиноз тумани кенгаши раиси Азимбек Исоқов, «Миллий тикланиш» газетасининг бош муҳаррири Иброҳим Ғафуров, ЎзМТДП Тошкент вилоят кенгаши раисининг ўринбосари Мукамбар Азимовалар чин дилдан табриклади.

Теримда ғайрат кўрсатаётган тиббиёт ходимларига Азимбек Исоқов Чиноз тумани ҳокимлиги томонидан мавсум илғорлари учун ажратилган гилам, телевизор сингари бир қанча мукофотларни топширди. Мукофотланганлар орасида Эркин Қўзиев, Гуля Абдулова, Ҳалима Норматова, Зулфия Тожиева сингари илғор теримчилар бор.

Шунингдек, шифохонанинг бир қатор бўлимларига ҳам алоҳида қимматли совғалар топширилди, пул мукофотлари берилди.

Биз меҳнатга чанқоқ, ўз ишида омилкор, фидокор тиббиёт ходимлари билан далада, терим қайнаган пайлада учрашиб, юрагимиз уларнинг меҳнат завқи билан тўлди. «Миллий тиклаиш»чиларнинг ҳар бири ўз жабҳасида фаровонликка катта ҳисса қўшаётганликларидан бошимиз осмонга етди.

. . .

ЎзМТДПнинг Тошкент вилоят кенгаши худди шундай тадбирни Бўка туманининг Кўкорол қишлоғида ҳам ўтказди.

Учрашувда шу яқин-атрофдаги пахтазорларга ҳашарга чиққан Ангрен педагогика институтининг талабалари ҳам иштирок этишди. «Миллий тикланиш» демократик партиясининг вилоят кенгаши «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати билан ҳамкорликда йиғим-терим мавсумида илғорлик қилаётган талабаларни тақдирладилар. Шоира Озода Бекмуродова, хонанда Раъно Ўрозалиевалар ҳам ўз дил сўзларини шеърлари, қўшиқлари билан айтиб, тадбирга файз киритишди.

«Кўкорол» ширкат хўжалиги ҳудудида жойлашган фермер Абдутолиб Абдусалом ўғли ҳам илғор теримчиларга совғалар топширди.

Мукамбар АЗИМОВА

ИЛЛАТНИНГ ОЛДИНИ ОЛИШ МУҲИМ

(Боши 1-бетда).

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасининг иш режасига асосан жорий йилнинг биринчи ярмида Мудофаа ва хавфсизлик масалалари қўмитаси томонидан Қорақалпоғистон Республикасида «Умумий ҳарбий мажбурият ва ҳарбий хизмат тўғрисида»ги Қонуннинг ва Бухоро вилоятида «Терроризмга қарши кураш тўғрисида»ги Қонуннинг ижроси бўйича назорат-таҳлил фаолиятини ўтказиш режалаштирилган эди.

Назорат-таҳлил давомида Қорақалпоғистон Республикасида чақирув ёшига етмаганлар ва чақирилувчилар билан чақирувга қадар бошланғич ҳарбий тайёргарлик ишларини олиб борилишига алоҳида эътибор берилиб, ўспиринларни чақирувга қадар бошланғич ҳарбий тайёргарликдан ўтказиш, чақирилувчиларни ҳарбий-техника ихтисосликлари бўйича ва жисмоний жиҳатдан тайёрлаш, уларнинг умумий ҳарбий таълим саviясини ошириш ва уларда ҳарбий ўқув юртларига кириш иштиёқини кучайтириш, ёшлар ўртасида даволаш-соғломлаштириш тадбирларини ўтказиш билан боғлиқ ишларни талаб даражасида амалга оширишга ҳаракат қилинмоқда.

Хусусан, «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракатининг Қорақалпоғистон Республикаси Кенгаши, «Нуроний» жамғармаси, «Маҳалла» жамғармаси, «Маънавият ва маърифат» маркази ва Хотин-қизлар қўмитаси томонидан «Ватан — она каби муқаддас», «Амир Темур авлодлари», «Ёш мерганлар», «Сен хизмат қилаётган ўлка» мавзуларида ўтказилган тадбирлар, Қорақалпоғистон телерадиокомпанияси томонидан «Ватанимга хизмат қиламан», «Аскар мактуби» телекўрсатувларининг олиб борилиши, Қорақалпоғистон Республикасида чоп этилаётган «Аму тонги», «Еркин Қорақалпоғистон», «Вести Каракалпагистана», «Устоз», «Қоракалпагистон ёшлари» газеталарида ёшларни ватанпарварлик руҳида тарбиялашга бағишланган 56 та турли мавзуларда мақолалар чоп қилинган.

Қорақалпоғистон Республикасида чақирувгача ёшда бўлган ўсмирларни тиббий кўрикдан ўтказиш, даволаш ишларини йўлга қўйишда ҳам бир мунча тизимли ишлар амалга оширилган. Шу муносабат билан Нукус шаҳрида Республика ўсмирлар маркази ташкил қилинган.

Ўсмирлар орасида даволаш ишларини ҳамда тиббий ёрдам сифатини яхшилаш учун олтита туман марказий шифохоналари базасида ўсмирлар бўлимлари ташкил этилган.

Чақирилувчиларни стационар даволаш ва текшириш учун Қорақалпоғистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги томонидан Республика профилактик-даволаш муассасалари ва туман марказий шифохоналарида 175 ўрин ажратилган.

Жорий йилда «Олот-5» божхона пости орқали Саудия Арабистонига Қирғизистоннинг қалбаки паспортлари билан бориб келаётган Ўзбекистон фуқаролари аниқланиб, тегишли чоралар кўрилган.

Ҳар йили чақирув ва рўйхатга олиш тиббий комиссияларининг фаолияти бошланишидан олдин барча шаҳар, туман чақирув комиссиялари аъзолари билан тиббий-йўриқнома йиғилишлари ўтказилган.

Ишчи гуруҳ ёшларни чақирувга қадар бошланғич ҳарбий тайёргарлиги бўйича қатор камчиликлар борлиги аниқлади. Жумладан, чақириққача ёшларни тайёрлаш фани ўқитиладиган 593 та ўқув муассасаларидан 337 таси тўлиқ ўқув-модий базасига эга эмаслиги қайд қилинди.

Шуманай, Қонликўл, Кегейли ва Беруний туманлари Халқ таълими бўлимлари томонидан ёшларни чақирувга қадар бошланғич ҳарбий тайёргарлик тадбирларига етарли даражада аҳамият берилмаётганлиги маълум бўлди.

Ҳарбий билим юртларига юборилган 170 нафар номзодларнинг жисмоний ҳарбий тайёргарлик бўйича зарур нормативларни топшира олмаётганлиги қайд қилинди.

Парламентнинг ишчи гуруҳи ўсмирлар шифокори ўрнини тўлдириш, соғломлаштирилиши керак бўлган ёшларни диспансер назоратига олиш ва уларни соғломлаштириш ишларини таълаб даражасида бўлишини таъминлаш мақсадида, амалий ёрдам бериш учун тегишли муассасаларга мурожаат қилди.

Бугунги кунда бутун инсониятнинг ҳаётига таҳдид солаётган энг катта хавф терроризмдир. Дунёда рўй бераётган воқеалар терроризмга қарши кураш бир кунлик ёки бир ойлик эмаслигини кўрсатиб турибди.

Халқимиз терроризмдан қанча жафо чекканини, ўн гулидан бир гули очилмаган, ҳаётдан орзу-умиди кўп бўлган не-не навқирон ёшларимизнинг ҳалок бўлганини ҳеч қачон унутмайди. Шундай экан, терроризмга қарши кураш соҳасидаги муносабатларни тартибга солиш, шахс, жамият ва давлатнинг терроризмдан хавфсизлигини таъминлаш, давлатнинг суверенитетини ва ҳудудий яхлитлигини ҳимоя қилиш, фуқаролар тинчлиги ва миллий тотувликни сақлаш мақсадида 2000 йил 15 декабрда Ўзбекистон Республикасининг «Терроризмга қарши кураш тўғрисида»ги Қонуни қабул қилинди.

Ушбу Қонунда терроризмга қарши курашнинг асосий принциплари ва террорчилик фаолиятининг олдини олиш бўйича муҳим вазифалар белгилаб берилган.

Парламентнинг ишчи гуруҳи Ўзбекистон Республикасининг «Терроризмга қарши кураш тўғрисида»ги Қонунининг Бухоро вилоятидаги ижросини 2005 йил 6-8 июн кунлари ўрганиб чиқди. Ушбу Қонун ижроси бўйича Бухоро вилоят МХХБ ходимларининг, Божхона бошқармаси ва Ўзбекистон Республикаси «Маҳалла» хайрия жамғармаси Бухоро вилоят бўлимининг ишлари эътиборга лойиқ.

Қонуннинг ижроси бўйича МХХ идоралари бир қатор ишларни амалга оширган. Бу ташкилот терроризмнинг келиб чиқишига замин яратувчи диний ақидапарастлик ва диний экстремизм каби омилларнинг олдини олишга қаратилган тадбирлар ишлаб чиққан ва амалга оширмоқда. Шу пайтгача турли мавзуларда 400дан ортиқ умумий профилактик тадбирлар ўтказилган. Республика ҳудудига кириш қоидаларини бузган фуқаролар аниқланиб, уларга нисбатан маъмурий чоралар кўрилиб, ҳудуддан чиқариб юборилган. Жорий йилда «Олот-5» божхона пости орқали Саудия Арабистонига Қирғизистоннинг қалбаки паспортлари билан бориб келаётган Ўзбекистон фуқаролари аниқланиб, тегишли чоралар кўрилган.

Бухоро вилоят МХХ бошқармаси томонидан террорчилик фаолиятининг олдини олиш, аниқлаш ва унга чек қўйиш бўйича амалга оширилган тадбирлар давомида вилоят ҳудудида номаълум сабабларга кўра яшаш манзилидан узоқ муддатга чиқиб кетган, яшаш манзили аниқ бўлмаган шахслар аниқланган. Уларнинг маълум қисми мамлакатимизга қайтарилган ва белгиланган тартибда огоҳлантирилган ҳамда назоратга олинган.

Олий Мажлис Қонунчилик палатасида Бухоро вилоятида «Терроризмга қарши кураш тўғрисида»ги Қонуннинг ижроси бўйича ўтказилган якуний йиғилишда Мудофаа ва хавфсизлик масалалари қўмитаси томонидан тузилган ишчи гуруҳ аъзолари вилоятда қонуннинг ижроси бўйича йўл қўйилаётган хато ва камчиликларни, эътиборсизликларни кўрсатиб берди.

Бухоро вилоятида «Терроризмга қарши кураш тўғрисида»ги қонуннинг ижросига масъул бўлган барча ташкилот раҳбарлари билан бирга республика ИИВ, Мудофаа вазирлиги, Фавқулодда вазиятлар вазирлиги, Божхона хизмати, МХХБ, прокуратура ходимлари билан биргаликда камчиликларни бартараф қилиш учун келгусидаги вазифаларни белгилаб олишди.

Дарҳақиқат, бугунги шароит барчамиздан янада сезгир, огоҳ ва ҳушёр бўлишни талаб қилади. Зеро, Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 52-моддасида «Ўзбекистон Республикасини ҳимоя қилиш — Ўзбекистон Республикаси ҳар бир фуқаросининг бурчидир», деб бежиз белгилаб қўйилмаган.

Умид ИСМОИЛОВ,
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси депутати,
Мудофаа ва хавфсизлик масалалари Қўмитаси аъзоси

«ЭШОНОБОД» НАМУНАСИ

Пахтачиликда энг муҳими эртаки ва мўл ҳосил етиштиришдир. Ана шу нарсани яхши англаган чинозлик уста пахтакорлар кейинги йилларда вилоятда биринчиликни қўлдан бериб-маяпти. Бу йил Тошкент вилояти Чиноз туманининг пахтакор деҳқонлари давлатга 20 минг тоннадан зиёд «оқ олтин» етказиб бериб, 22 иш кунида шартнома режаларини ошириб уддалашди. «Миллий тикланиш» газетаси вакиллари пахтакорларни бу меҳнат ғалабаси билан қутлаб, тумандаги меҳнат илғорлари билан учрашдилар.

Туманда пахтачиликда ўзига хос тажриба мактаби яратилган. Бу мактабнинг асосини чигитни эрта экиш, ғўзани ўз вақтида парваришлаш ва ҳосилнинг 80 фоизини очилтириб териб олиш ташкил этади. Бундан ташқари, йиғим-терим мавсумидаги уюшқоқлик ҳам ютуқларнинг гарови бўлмоқда. Теримга 14 минг нафар теримчи жалб қилинди. Соҳадан шу бажарилган кунимиздаги ҳисобга кўра 400 гектар майдоннинг 100 гектардан ортиғида биринчи терим ҳосили бор эди. Демак,бугун ҳам хўжалигимизда пахта теримининг энг қизғин палласи давом этмоқда.

«Эшонобод» пахтасининг катта қисми — 800 тоннаси уруғлик учун топширилади. Шу боис асосий иш жараёнини қўл терими ташкил этади. Хўжаликдаги 11та пахтачилик бригадаларининг ҳаммасида ҳам етиштирилган ҳосилни олий навларга топшириш кўзлаб меҳнат режасини 9 иш кунида, вилоят хўжаликлари ичида биринчи бўлиб бажарган эди. Биз хўжаликдаги иш жараёни билан яқиндан танишишга киришдик.

Хўжалик марказидан ўтувчи кенг асфалт йўлда пахта қабул қилиш омборига йўл олган «оқ олтин» карвонини учратдик. Йўл четидаги тутқаторлар орти-даги пахтазорларда эса юзлаб теримчилар қуёшли кунлардан унумли фойдаланиб қолишни ўйлаб меҳнат қилишмоқда. Ҳамма ўз иши билан банд.

Хўжаликда 13 сентябрда пахта терими бошланган экан. 21 сентябргача бўлган муддат ичида мавжуд 400 гектар пахта майдонидан 1000 тонна ҳосил йиғиб-териб олинибди. Албатта, бундай ютуққа эришиш ўз-ўзидан бўлмайди. Йил бошиданоқ ишни яхши ташкил қилиш, пахта йиғим-терими мавсумида ҳам уюшқоқликни қўлдан бермаслик керак. Бундай ишларда ўзига хос тажрибага эга бўлган, кейинги йилларда биринчиликни қўлдан бермаётган хўжалик раҳбарини суҳбатга тортдик.

— Бу йил ҳар йилгидан ҳам мўл ҳосил етиштирдик, — дейди биз билан суҳбатда «Эшонобод» ширкат хўжалиги раиси Кенбой Куккузов.— Шартнома режаси бажарилган кундаги гектар-лар ҳосилдорлиги биринчи теримдаёқ 25 центнерданга тўғри келди.

Лекин ҳали ҳосилнинг катта қисми далаларда. Режани бажарган кунимиздаги ҳисобга кўра 400 гектар майдоннинг 100 гектардан ортиғида биринчи терим ҳосили бор эди. Демак,бугун ҳам хўжалигимизда пахта терими-нинг энг қизғин палласи давом этмоқда.

«Эшонобод» пахтасининг катта қисми — 800 тоннаси уруғлик учун топширилади. Шу боис асосий иш жараёнини қўл терими ташкил этади. Хўжаликдаги 11та пахтачилик бригадаларининг ҳаммасида ҳам етиштирилган ҳосилни олий навларга топшириш кўзлаб меҳнат қилинаётганига гувоҳ бўлдик. Нурбек Исматов, Абдумалик Азизов, Эдил Бойжигитовлар бош пудратчилик қилаётган жамоалар биринчилардан бўлиб йиллик маррани эгалладилар. Бунда, албатта, илғор теримчиларнинг ҳам салмоқли ҳиссаси бор. Санобар Мамадалиева, Ўрозали Исоқов, Обид Фозиловлар кунига 130 килограммдан, Тўлғаной Тожиева эса бир кунда 170 килограмм «оқ олтин» теришди. Иқбол Ботирова, Ҳаётхон Камолиддиновалар ҳам улардан қолишмайди.

Ҳалол меҳнат, оқиллик билан қилинган иш доимо ўз самарасини беради. «Эшонобод» деҳқонларининг ҳар йилги даромадлари ҳам меҳнатларига яраша бўлаётган экан. Бош ҳисобчи Эрназар Саидхўжаевнинг хомчўтларига кўра хўжалик бу йил пахтачиликдан 482 миллион сўм миқдорида умумий даромад қилади. Улар уруғлик пахта учун 50 фоиз қўшимча ҳақ оладилар. Демак, асосий ҳосилнинг ҳар тоннаси учун 297 минг сўм эмас, 445 минг сўмдан хўжалик ҳисоб-ракамига келиб тушади.

Ана шу даромадлар ҳисобига оилавий пудратчилар ҳаёти фаровонлашмоқда, янги техникалар олинмоқда. Кейинги икки йил ичида «Эшонобод»лик деҳқонлар ишини енгиллатиш учун 6та ҳайдов, 8 та чопиқ, 4 та транспорт тракторлари, 25 та янги тележкалар сотиб олинди.

Туманда пахта йиғим-терими қизғин давом этмоқда.

Гулбаҳор ОРТИҚХЎЖАЕВА
Абдужалол РАҲИМОВ олган суратлар.

КЕЛИНГ, СОФ ЎЗБЕКЧА ГАПЛАШАМИЗ

Ҳар бир инсоннинг маданий, маърифий ва маънавий савияси унинг ўз она тилини нақадар мукаммал билиши билан белгиланади. Зеро, тил нутқ, тафаккур ва ақл билан бирга уни ҳайвонот дунёсидан устун эканлигини кўрсатади.

Ўзбек тили дунёдаги энг кўҳна ва энг гўзал тиллардан бири саналади. Соф ўзбекча нутқ, соф ўзбекча калом, соф ўзбекча лутфни эшиттанимда шунчалар яйраб кетаманки...

Мен «соф ўзбекча» деган сўзга қайта-қайта изоҳ бериб айтаётганимга сабаб, ҳозирда соф ўзбекча гапирадиган одамни топиш мушкул. Хоҳлаймизми, хоҳламаймизми сўзимизга бирорта русча ёки жаргон сўз қўшиб гапиришга одатланганмиз.

«Ўткан кунлар» романини ўқимаган киши борлигига шубҳа қиламан. Номи ўзбек борки, бу китобни албатта ўқиши шарт деб ўйлайман. Кимга қандай билмадиму менга китобдаги соф ўзбекона самимиятга, андишага йўғрилган лутфлар ёқади.

«...— Баъзи юмушларни буюрсам...

— Буюрингиз, ўғлим.

— Раҳмат, ота, бўлмаса бизга чой қайнатиб беринг-чи!

— Хўп, бегим.

Ҳасанали чиқди. Раҳмат Отабек билан яна бир қайта соғлиқ сўрашгандан кейин сўради:

— Бу киши кимингиз бўладир, бек ака?

Отабек Раҳматнинг саволига жавоб бермай, эшикка қаради. Ҳасаналини ҳужрадан узоқлатиб, сўнгра жавоб берди:

— Қулимиз.»

Ёки

«...— Ўғлим, ҳали сен эшитдингми, йўқми, ҳайтовур биз сенинг устингдан бир иш қилиб қўйдик...

Отабек маълумки, уларнинг «қилиб қўйган ёки қилмоқчи бўлган ишларини» албатта билар эди. Шундай бўлса ҳам билмаганга солинди:

— Ақлли кишиларнинг ўғиллари устидан қилган ишлари албатта номаъқул бўлмас,— деди.»

Ўзбек тилига давлат тили мақоми берилганига 16 йил бўлаяпти. Бу дегани ўша йили туғилган гўдак 16 ёшга кириб, оқ қоранинг фарқига борадиган бўлиб қолди. Лекин ҳали-ҳануз баъзи жойларда давлат тилига эътиборсизлик билан қараалаётгани ҳақида куйинчаклик билан ёзилган бирор мақолага кўзимиз тушиб қолади ёки бундай ҳолатга ўзимиз гувоҳ бўламиз.

«Тил билган эл билади» деган гап бор халқимизда. Қанча кўп тил билсак ўзимиз учун шунча яхши. Лекин ўша кўп тилларни билишдан олдин ўзимизнинг она тилимизни, ота-боболаримиз, аждодларимиз сўзлашган, минг йиллардан буён сайқалланиб, авайлаб-асраб бизгача етказган тилимизни мукаммал эгаллаб олсак яхши бўларди.

21 октябр — Давлат тили куни

Шундай оилаларни биламан, ота ўзбек, етти пушти ҳам ўзбек, она ўзбек, етти пушти ҳам ўзбек, Ўзбекистонда яшайди, қўни-қўшнилари ҳам ўзбек, лекин ўзбекча гаплашишмайди, фарзандлар ўзбекча гапиришни ёки билмайдилар, ёки хоҳламайдилар.

Яқинда ойнаи жаҳонда эстрадамиз юлдузлари бўлган қизлар билан суҳбатни кўриб қолдим. Қизлардан биттаси ўзбекча гапиришни бир нави эпларкан, қолган иккитаси бирор оғиз ҳам ўзбекча гапирмади. Наҳотки, заримда, улар бундан заррача хижолат бўлаётганлари ҳам йўқ.

Эътибор қилган бўлсангиз, ота-оналари ҳам Ўзбекистонда туғилган, бир умр ўзбеклар билан бирга яшаб, ишлаб келаётган руслар ўзбекча гапирмайдилар, ўзбекча мурожаат қилсангиз, тушунмаганларини билдирадилар ва сиз уларга русчалаб тушунтиришга мажбур бўласиз. Майли, биз бағри кенг халқмиз, русча тушунтириш бўлса, русча тушунтириш-да, ахир улар ўзбек эмас-ку, деб ўзимизни юпатамиз. Лекин ўзбек бўлатуриб бирор оғиз ўзбекчани билмаслик, бундан ҳеч хижолат бўлмаслик... қани бу ерда миллий ғурур? Қани бу ерда соф ўзбекча орият?

Франциялик меҳмон Ўзбекистон ҳақидаги тасаввурларини ўзбек тилида изҳор этди. Тўғри, у ўзбек тилида мукаммал гапира олмасди, лекин ҳаракат қилиб фикрларини баён этди.

Корейс миллатига мансуб Сунам ака деган киши билан бирга ишлайман. Мен у кишини жуда ҳурмат қиламан. Сабаби, Сунам ака ўзбек тилида жуда равон гапиради. Агар бирор киши унга русча гапирса ҳам ўзбекча жавоб қайтаради. У ўзбек тили давлат тили эканлигини яхши билади, ўзбекча гапиришни Ўзбекистонда яшаб, нону тузини тотиб юргани учун ҳурмат деб билади.

Турли сабабларга кўра дунёнинг турли бурчакларида яшаётган ўзбеклар бор. Масалан, Америкада, Туркияда, Саудия Арабистонида гувоҳ бўлган кишиларнинг айтишича, ўзбек тили, ўзбекча урф-одатлар уларда қандай бўлса шундайлигича сақланиб қолган экан. Оила даврасида ҳам фақат ўзбекча гаплашишар экан. Демак уларда ўзбек эканлигидан фахрланиш ҳисси, миллий ғурур бор.

Турғунлик йилларида бизнинг динимизга, эътиқодимизга ва ҳаттоки тилимизга кўп бора тажовуз қилинди. Мустақиллик деган илоҳий неъмат бизга йўқотганларимизни қайтариб берди, ўзимизни, ўзлигимизни англаб етишга имкониятлар яратди.

Келинглар, азизлар, соф ўзбекча гапиришни ўрганамиз. Зораки, бизнинг бу ҳаракатимиздан шу эл, шу халқ деб жонини тиккан юртдошларимизнинг руҳи поклари шод бўлса.

Асолат АҲМАДҚУЛ қизи

АФЮНФУРУШ МАККОРАЛАР

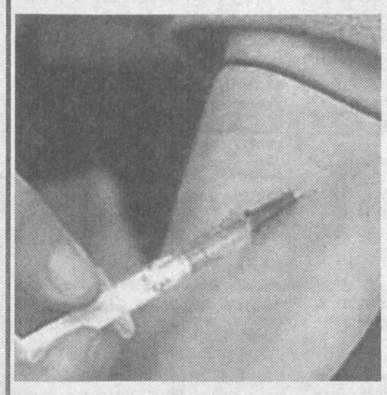

Бел оғритмай пул топиш илинжи инсонни не-не қабиҳликларга қўл уришгача олиб боради. Гиёҳвандлик оқибатида покиза жуфти ҳалолини бадбахт қилаётганлар, бегуноҳ гўдакларнинг майиб-мажруҳ туғилишига сабаб бўлаётганлар, одамларни ҳидоят ўрнига залолатга етаклаётганлар, меҳр-саховат ўрнига кишиларга жабр-ситамлар кўрсатиб, шайтоний лаъин васвасаларига учаётганлар сони кўпайиб бораётгани жуда ачинарли ҳол. Гиёҳвандлар орасида аёллар, қариялар, ҳатто ўсмирларнинг сафи кенгайиб бораётгани жуда ташвишли. Гиёҳвандлик воситалари олди-сотиси билан шуғулланаётган, аёл деган муқаддас номга доғ тушираётганларга нима дейсиз? Улар сотган оғу кимнингдир жигарбандини заҳарлайди. Кимнингдир гулдай умрига завол бўлади. Бу тубанликдан бошқа нарса эмас. Бундай жирканч иллат катта-катта шаҳарлардан анча узоқлардаги туманларда ҳам пайдо бўлгани кишини ўйлантирмай қолмайди.

Олотлик овсинлар Матлаб Қобулова, Гулнора Эргашевалар гиёҳвандлик моддаларини қонунга хилоф равишда сотиб олиб, ноқонуний фойда кўриш мақсадида қайта сотиш тўғрисида ўзаро тил бириктиришади. Ҳатто улар ўз уйларида бангихона ташкил этишади. Гиёҳвандлардан бири Камол Холмуродов нафсини қондириш учун овсинлар хонадонига «ташриф» буюради. У икки ярим минг сўмга героин сотиб олади ва ўша жойда инъекция — томирига укол қилади. Холмуродов «доза»ни ошириб юборган эди. Героин ўз кучини кўрсата бошлайди, унинг аҳволи ёмонлашади. Ҳаёти хавф остида қолади. Овсинларнинг эса парвойи палак. «Мижоз»га ёрдам бериш, тез ёрдам чақириш имконияти бўлса ҳам, улар бефарқ эди. Вақтида ёрдам кўрсатилмагани оқибатида фожиа содир бўлади — Холмуродовнинг жони бангихонада узилади.

Афлотуннинг «Бир жиноят иккинчисига йўл очади», деган ҳикмати нақадар ҳақ. Қабиҳлик шу даражага етадики, бир томонда Холмуродовнинг жасади ётибди-ю, бир томонда яна бир «мижоз» Шавкат Чўллиев икки ярим минг сўмга сотиб олган героинни ўзига укол қилади. Кўр кўрни қоронғида топади. Аччиқ бўлса ҳам топиб айтилган гап. Овсинлар ҳузурига яна бир банги — Ўктам Сапаров қийшайиб кириб келди. Маккора овсинлар гиёҳвандларнинг ҳар бирига бир ўрамдан героин «тортиқ» этиб, эвазига Холмуродовнинг жасадини яширишда ёрдам сўрайди. Улар жасадни туман ҳудудидан оқиб ўтувчи Аму-Бухоро каналига ташлаб юборишади. Шу тариқа жиноят изларини яширмоқчи бўлишади. Аммо қинғирликнинг қийиғи чиқиб, жиноятчилар фош этилди.

Милиция ходимлари томонидан ўтказилган тинтув пайтида Матлаб Қобулованинг хонадонидан кўп миқдорда сақланаётган героин топилади. Унинг овсини Гулнора Эргашева аввал ҳам жиноят содир этиб судланган бўлишига қарамай, тўғри йўлни танламади. Яна жиноят кўчасига кирди. Алалоқибат, ҳар икки овсин суднинг қора курсисига юзи қора бўлиб ўтирдилар. Улар суд ҳукми билан турли муддатларга озодликдан маҳрум этилди. Ҳар икки овсиннинг уч нафардан воя етмаган, беғубор ёшлиги афюнфуруш она-ю, бангилар даврасида ўтаётган болаларининг тақдири нима бўлади, энди? У бечоралар она меҳрини қачон туяди? Уларнинг тарбиясига ким жон куйдиради? Бу саволларга жавоб... йўқ.

Яна бир карра эслатмоқ жоизки, жиноят қилиб орттирилган пул ҳали ҳеч бир кимсанинг ҳаётига хайру халос келтирмаган. Гиёҳвандлик эса миқёси йўқ шундай бир ижтимоий хатарки, унинг домига тушган ҳеч бир кимса омон чиқа олмайди. Ҳа, бу аччиқ, аммо айни ҳақиқат.

Алишер ҲАИТОВ,
Олот тумани прокурори,
I даражали юрист

Яширин агентнинг ҳаёти

ЎСАРҚУЛНИНГ СИРИ

Ҳамдам СОДИҚОВ

У терговчига ўгирилди.

— Эҳ, Оғабеков! Қачон ақл киради сизларга! Қўйиб берса ўз одамларимизни ҳам душманга чиқариб юборасизлар. Танишиб қўйинг. 1917 йилдан Фавқулодда Комиссияда ишлаётган қаҳрамонимиз бу. «Жўра», «Ишчи» тахаллуслари қўйилган ахборотларга кўзингиз тушганми?

— «Жўра» ва «Ишчи» шу кишими? Билганда қандоқ! Лекин улар икки одам деб юрардим.

Терговчи ажабланиб жойида туриб қолди.

— Яқинда Марҳамат районидаги Тешабой тўдасини тугатган кимлигини биласизми?

— Йўқ, — довдираб қолди терговчи.

— Ўтган йилда бутун районни безор қилган Тешабойни яккама-якка олишувда Ўсарқул ўлдириб, бошини олиб келган менга...

Поляков кулиб операцияларни санаган сари терговчининг кўзлари мошдек очилиб борарди.

— 18 та катта-кичик қўрбошини шахсан ўлдирган қаҳрамонимизни қандай кўйга солдингиз, Оғабеков?

— Ҳеч ақлим бовар қилмайди. Киши шундай ҳам ниқобланадими?

Поляков анқайиб қолган терговчини хонасида қолдириб, Ўсарқулни ўзи билан олиб кетди. Машинада улар ўзаро қизғин суҳбатга берилиб кетишди.

— Сени Тошкентга чақиришяпти, Ўсарқул. Муҳим топшириқ бор.

— Қандай топшириқ? — қизиқсиниб сўради Ўсарқул.

— Мутлақо махфий!

Поляков унинг елкасига қўлини ташлади.

— Кечир, дўстим. Кўп озор чекибсан. Кейин, берган ваъдамни бажаролмадим. Эсингдами, деҳқончиликка қайтарингларми, деганинг? Кўрдингми, совхозда ишлашингга ҳам қўймади НКВД тушмагур.

— Тақдири азал деб шуни айтадилар. Ўсар понсодлик пешонамга ёзилган экан.

Поляков шодон қиёфада елкасига уриб қўйди.

— Лекин биз ғалаба қилдик, Ўсарқул. Социализм ғалаба қозонди. Ўртоқ Сталин Конституциясида бу ғалаба ёзиб қўйилди, дўстим.

Поляков тинмай гапирар, аммо Ўсарқулнинг хаёлида бошқа бир ўй-фикр ғужғон ўйнарди. Оғабеков, Оғабеков... қаерда эшитган эди бу фамилияни?

— Кечирасиз, ўртоқ Поляков. Бу Оғабеков подшо замонида ким эди?

— Оғабековми? Собиқ подшо офицери. Штабс-капитан. Андижонда пристав бўлган. Тажрибали мутахассис, лекин эски замондаги одатларини сира-сира унутолмайди, занғар...

Ўсарқул ичидан сесканиб кетди. Бу ахир ўша, устози нафрат билан тилга олган Оғабеков экан. Кароматли эшон Муҳаммадалини тутиб берган жазо отряди бошлиғи! Қизиқ, қандай қилиб бу одам инқилоб виждони бўлган ташкилотда ишлаяпти?

— Нимани ўйлаб қолдинг, Ўсарқул?

Поляков унда қандайдир ўзгариш содир бўлганини пайқади.

— Тақдири азал... Қилмиш-қидирмиш.

Ким айтган эди? Қозоқбойми? Ё устозими? «Чарм камзулли кишига ишонавер-ма». Унинг кўз олдида Сафарбек жонланди. У биринчи марта Поляковга шубҳали нигоҳ ташлади. Чарм камзуллига ҳадиксираб қаради. Махсус бўлим бошлиғи эса тинмай алланималарни уқтирар ва тушунтирар эди. Сўзи билан иши бир эмас уларнинг! Ўсарқулнинг қулоқларида устозининг васиятомуз айтган гаплари баралла янгради.

ЖУМБОҚ КАЛИТИ

1938 йил, баҳор кунларининг бирида Ўсарқул НКВД Тошкент вилояти бошқармасида кутилмаган одамни учратди. Икки чекист ҳибсга олинган Убайдуллахўжа Асадуллахўжаевни КПЗ — дастлабки қамоқ камераси томон олиб келмоқда эди.

Устозининг қадрдони қамалди! Водариғ!

— Афандим! — беихтиёр оёқлари у томон одимлаганини сезмай қолди.

— Гаплашиш тақиқланади, ўртоқ, — ёқасига лейтенант шпали тақилган чекист Ўсарқулга таҳдид билан тикилди.

— Ўсарбек? — ҳайрат билан боқди унга адвокат.

— Мен, мен, афандим, — бош ирғади Ўсарқул, — сизни озод қилишларини сўрайман, албатта.

У тез-тез юриб бошлиғининг хонасига кирди. Воқеани унга тушунтириб, Убайдуллахўжа билан суҳбатлашишга ваколат сўради.

ххх

Убайдуллахўжа терговчининг хонасида Ўсарқулни кўриб ажабланмади.

— Афандим!

Ўсарқул у билан қучоқлашиб кўришди. Йигирма йилдан бери адвокатни кўрмаган Ўсарқул ниҳоятда ҳаяжонда эди.

— Ҳеч тушунолмай қолдим, устоз. Икки марта қамалиб, узоқ муддатда сургунда бўлибсиз. Қайси гуноҳларингиз учун?

Убайдуллахўжа ҳорғин жавоб қилди.

— Ҳаммаси делода ёзилган Ўсарқул, ҳаммаси...

— Уларга ишонмайман. Чунки сизни биламан, шахсан биламан, ишонаман. Сиз раҳматли устозим Сафарбекнинг қадрдон дўсти эдингиз. Шунинг ўзи менга етарли.

— Сиз жуда ноёб чекист экансиз, Ўсарқул. Менга ишонадиган биринчи ва ягона чекист.

Ўсарқул бошини қуйи солди. Сўнг изтироб билан унга қаради.

— Ўзи нималар бўляпти, афандим? Шу икки йил давомида ҳаммаси алғов-далғов бўлиб кетгандек. Дўст деганларим душман, душманлар эса халқ дўстлари. Ҳеч ҳам тушунолмай қолдим. Нималар бўляпти ўзи, афандим?

— Бу жумбоқнинг калити вақт, Ўсарқул. Вақт, худди шу вақт — буюк ҳакамдир.

Ўсарқул чуқур хўрсинди. У адвокатни сўнгги марта кўраётганини биларди. Убайдуллахўжа «ўта хавфли шахс» сифатида узоқ муддатга сургунга кетади ва у жойдан энди сира қайтмайди. Бошлиқлар шундай дейишди.

МАХСУС ТОПШИРИҚ

НКВД шарқ бўлимининг бошлиғи қаршисида ўтирган Ўсарқулга қизиқсиниб қаради. Босиқ, сергак. Ўзига ишонган. Жисмонан бақувват. Йигирма йилдан бери махфий топшириқларни бажариб келмоқда.

— Адвокатни қаердан танийсиз?

Ўсарқул қўлидаги қоғозни унга узатди. Генерал уни диққат билан ўқий бошлади.

— Жуда яхши, — дея у Ўсарқулга майин боқди. — Асадуллахўжаев халқ душмани. Лекин илтимосингизни ҳисобга олиб, унинг қисматини енгиллаштирамиз. Нима дейсан, Поляков?

Уларни кузатиб ўтирган махсус бўлим бошлиғи бош ирғади.

— Сизга, ўртоқ Ҳамроқулов, оғир вазифани юклашга қарор қилдик. Оғир ва ғоят масъулиятли.

Биринчи фасл тугади.

(Охири. Боши ўтган сонларда).

ПАРТИЯ НАШРЛАРИ ТАҲЛИЛИ

Яқинда Фуқаролик жамиятини ўрганиш институтида «Партия матбуотининг муаммолари» мавзуига бағишланган йиғилиш бўлиб ўтди.

Йиғилишда партиялар Марказий кенгашларининг матбуот котиблари, партия нашрларининг бош муҳаррирлари ва мухбирлари, партияларнинг матбуот ишлари бўйича масъуллари ҳамда ФЖЎИнинг ходимлари иштирок этишди. Бугунги кунда фаолият кўрсатаётган бешта партиянинг нашрлари бўлган ҳар бир газетанинг мазмун-мундарижалари алоҳида таҳлил қилинди. Эришилган ютуқлар ва ечимини топмай ётган муаммолар ҳақида йиғилганларнинг фикр-мулоҳазалари тинглади. Кейинги пайтда партия нашрлари фақатгина партия фаоллари ишини ёритиш билангина чекланиб қолаётганига урғу берилди. Бундан ташқари, ушбу нашрларда тезкорлик етишмаслиги, танқидий руҳдаги, муаммоли мавзулардаги мақолаларнинг камлиги, маркетинг тизими йўлга қўйилмаганлиги мазкур нашрларнинг оқсаб қолаётгани, газеталар ўзининг хос муштарийлари учунгина хизмат қилаётганлиги умумий камчилик, деб эътироф этилди.

Шунингдек, йиғилишда ихтисослашган журналист кадрлар тайёрлаш жуда долзарб масала бўлишига қарамай бу муаммо ҳали ечимини топгани йўқлиги алоҳида таъкидланди. Шундай баҳс-мунозарали йиғилишлар, таҳлилий учрашувларни ўтказиб туришга келишиб олинди.

Ўз мухбиримиз

ЖАНУБИЙ КОРЕЯ МАДАНИЯТИ КУНЛАРИ

Мамлакатимизда Корея республикасининг маданияти кунлари бошланди. Ўзбекистон Тасвирий санъат галереясида Корея Республикаси маданияти кунларининг очилишига бағишланган тадбирда ижодкорлар, талаба-ёшлар, юртимиздаги дипломатик корпус вакиллари иштирок этди.

Бир ҳафта давом этадиган Корея республикаси маданияти кунлари доирасида Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Давлат академик катта театрида ўзбек-корейс опера санъаткорлари концерти, корейс киноси фестивали ҳам ўтказилади.

Суддан кейинги ўйлар

СИРЛИ МЕҲМОН

АСЛИДА КИМ ЭДИ?..

Яширишнинг ҳожати йўқ, бу бор гап: аксариятимиз баъзи соҳа вакилларига, айниқса, савдогарлар, қассоблар ва бензин қуйиш хизматчиларига ҳамма ишни пул билан битирадиган одамлар деб қараймиз. Уларни эгриқўл ва харидорлар ҳақига хиёнат қилишдан тоймайдиган кишилар деб тасаввур қиламиз. Мабодо, бирон-таси жиноий жавобгарликка тортилса, «Ажаб бўпти!» дегандай, бепарво қўл силтаб қўя қоламиз. Лекин уларнинг орасида ҳам ўзига тўғрилари, ногаҳон бировнинг касрига қолиб, ноҳақликка учраганлари борлигини кўпда хаёлимизга келтирмаймиз. Қуйидаги мақола шу хусусда.

Бурноғи йил ёзида Наманган шаҳар милицияси томонидан нефть маҳсулотларини қабул қилиш базаси бош оператори Бахтиёр Отахоновга нисбатан кетма-кет иккита жиноят иши қўзғатилди. Аввалига у фуқаро Маҳмуд Халиловга енгил тан жароҳати етказиб, пулини зўравонларча тортиб олишда гумон қилинди. Кейин, тўрт ҳафта ўтар-ўтмас, корхона мижозларидан бири — «Ансор-сервис» хусусий фирмаси таъминотчиси Илҳом Бадалбоев воситачилигида пора олганликда айбланди. Аслида-чи?

Дастлабки можарони, яъни ўзаро жанжални тарафлар турлича изоҳлашади. Масалан, Маҳмуднинг таъкидлашича, база рўпарасида турганида уни Бахтиёр чақириб қолади. Зарур гапи борлигини айтиб, қоровулхона сари етаклайди. Ичкарига киргач, уч-тўрт киши олдида даб-дурустдан «Сен фалончиларнинг югурдагисан, кўзёл!» дея ҳақоратлашга тушади. Буям етмагандай, уни шафқатсизларча уриб-дўппослаб, чўнтагидаги 50 долларини тортиб олади...

Бахтиёрнинг эътирози бўйича, бу даъво қуруқ туҳматдан бўлак нарса эмас. У ўша куни ҳамкасби Сайфиддин Ғаффоровдан ўзини аллаким ташқаридан туриб йўқлаганини уч-тўрт бор эшитади. Бироқ ҳар гал кўчага чиқса-да, ҳеч кимни учратмайди. Ишини тугатиб, уйига қайтаётган маҳали эса корхона дарвозаси олдида қоровуллар бошлиғи Зокиржон Исаев билан гурунглашиб турган нотаниш йигитга кўзи тушади. Йигит Бахтиёрни бир четга имлаб, «Нозик жой»да ишлашини, исми Маҳмудлигини шипшийди. Сўнгра ўзича унга ғамхўрлик кўрсатиб, «Сизни кузатишаяпти. Яқин орада бирон баҳона билан қўлга туширишмоқчи, эҳтиёт бўлинг!» дея огоҳлантиради.

Ишидан кўнгли тўқ Бахтиёр совуқ хабарга ишонмайди. Сирли меҳмон билан уришмай-сўкишмай, яхшиликча хайр-хўшлашади. Буни терговда гувоҳлик берган корхона ходимларидан Сайфиддин Ғаффоров, Зокиржон Исаев, Ҳамидулла Нусратуллаевлар ҳам тасдиқлашади. Ҳатто, беш кишилашиб тегишли идорага илтимоснома ёзиб беришади. Бахтиёрга нисбатан фитна уюштираётганларга қонуний чора кўришни сўрашади. Бироқ муз аллақачон жойидан кўчган шекилли, фойдаси тегмайди. Бирлаштирилган жиноят ишлари билан шуғулланаётган милиция терговчиси Р.Назаров Бахтиёр олганини ўз кўзи билан кўрмайди, лоақал кейинчалик сўраб-суриштирмайдиям.

Қисқаси, Илҳомнинг мана шу исботталаб мавҳум кўрсатмаси гумондорнинг яна бир оғир қилмишга қўл урганликда айбланишига — мансабдор шахс бўла туриб, тамагирлик йўли билан тароран пора олгани учун тескари иш тутишаётганини қандай изоҳлаш мумкин?

Тўғри, терговчи хатосини Наманган шаҳар суди судьяси А.Содиқов қисман тузатади. 210-модданинг «а» банди билан нотўғри малакаланган — такроран пора олишга оид айбловни суд-ланувчи гарданидан олиб ташлайди. Терговда кимлиги номаълумлигича қолган етти тадбиркорга тааллуқли деб тусмолланган 220 минг сўмни муҳокамадан чиқаради. Аммо корхона бошлиғи Улуғбек Муҳаммадиевнинг Бахтиёр мансабдор шахслар сирасига кирмаслиги хусусидаги тушунтиришини инкор қилади. «Пора» олиш-беришда воситачи вазифасини ўтаган Илҳом Бадалбоевни фуқаровий даъвогар сифатида ишга жалб этади. Баъзи ўринларда суд мажлисида аниқланган ҳолатлар бир четда қолиб, айблов хулосасидаги фикрларга таянади. Жумладан, Зокиржон Усмонов ва Мирзадаврон Алиевнинг «Тергов чоғи ўзимиздан қўрқиб, Илҳом Бадалбоевнинг гапини қўллабқувватлагандик. Ҳолбуки, у биздан рўйхат бўйича пул йиғмаганди» тарзидаги баёнотларини ёлғонга менгзайди. «Судда терговдаги кўргазмаларни қасддан ўзгартирдилар», дея иккисига нисбатан жиноят иши қўзғатиш юзасидан ажрим қабул қилади.

Қуйи суд хулосаларини апелляция суди ҳам тўғри деб топади. Бахтиёрнинг жиноятлари «суд мажлисида сўралган фуқаровий даъвогарлар И.Бадалбоев, З.Усмонов, М.Алиевлар, жабрланувчи М.Халилов, гувоҳ З.Халилованинг кўргазмалари... билан исботини тўла топган», деган хулосага келиб, ҳукмни ўзгаришсиз қолдиради. Бахтиёрга тайинланган етти йил муддатга озодликдан маҳрум этиш жазосини, амнистия тўғрисидаги Фармонга асосан, чорак қисмга қисқартиради. Орадан 14 ой ўтгач, аниқроғи, 2005 йилнинг февралида Оҳангарон туман суди Жиноят кодексининг 74-моддасини қўллаб, озодликдан маҳрум этиш жазосининг ўталмаган қисмини 2 йил 5 ой 12 кунлик ахлоқ тузатиш ишига алмаштиради. Шундай қилиб, Бахтиёр очиққа чиқарилади, бироқ судланган деган тавқи лаънат барибир унинг бўйнида қолаверади.

Жиноят кодексининг 210-моддаси 2-қисми «а» ва «в» бандларига мувофиқ жавобгарликка тортилишига асос бўлади. Ваҳоланки, корхона мижозлари маҳсулотни аслида пул ўтказиш орқали оладилар. Бундай шароитда эса, биласиз, Бахтиёр ўз билгича ҳеч нарсани ҳал қилолмайди. Негаки, у мансабдор эмас, моддий жавобгар шахс ҳисобланади. Вазифаси база бошлиғи ва бухгалтери имзолаган юк хатлари бўйича ёнилғи тарқатишдангина иборат. Қолаверса, у муқаддам порахўрлик қилмаган ва бундай жинояти учун судланмаган.

Бас, шундай экан, гуноҳини янада бўрттириб кўрсатиш ниятида уни мансабдор шахсга айлантириш, ҳеч қандай далил-исботсиз, қуруқ оғзаки гапга асосан, зўрма-зўраки равишда такроран пора олишда айблаш қайси қонун, қайси ақидага тўғри келади? Ёки нима, «Бўрининг еса ҳам, емаса ҳам оғзи қон» деганларидек, бир марта «қора рўйхат»га тушган одам, ҳеч йўқ-бе йўқ, ёмонотлиқ бўлиб қолаверадими? Унга яккаш шубҳа билан қараш инсофданми? Мамлакатимиз раҳбари жиноий жазоларни либераллаштириш тўғрисида тинмай қайғураётган бир пайтда айрим қонунбузарларнинг айбловни оғирлаштирувчи томонга ён босиб, ҳуқуқ-тартибот идораларига эмас, нима учундир айнан Бахтиёрнинг «зўравонлиги» тафсилотларини ўрганаётган милиция идорасига топширади.

Илҳомнинг хотирлашича, ўша куни нефтбазага ёнилғи кеч келади. Бахтиёр унинг қўлига аллақандай рўйхат тутқазиб, «Мана шу одамларнинг ҳар биридан 30 минг сўмдан йиғасиз. Бўлмаса, бензиндан умид узинглар», дейди. Илҳом «буйруқ»ни бажаради. «Намангантранссервис», «Абдужаббор», «Элемент» хусусий фирмалари бошлиқлари ва таъминотчилари Зокиржон Усмонов, Баҳодир Сатторов, Мирзадаврон Алиевлар ҳамда имкони бўла туриб, терговда ҳам, судда ҳам шахсини аниқлаш бировнинг хаёлига ҳам келмаган етти кишидан жами 290 минг сўм тўплайди. Аммо «пора»ни шахсан Бахтиёрга бермайди, у ташқарида юрганида хонасига яширинча кириб, иш столи устига қўйиб кетади. Пулни

***ХОТИМА ЎРНИДА:** Албатта, биз ўзимизча Бахтиёр Отахоновни гуноҳкор ҳам, бегуноҳ ҳам дея олмаймиз. Фақат ҳаммага аён оддий бир ҳақиқатни эслатмоқчимиз: айблов зинҳор-базинҳор таҳминларга асосланмаслиги, жазо жиноятга яраша бўлмоғи лозим! Судлар фақат ўзлари ойдинлаштирган ҳолатларга таянib, қонуний хулоса чиқаришлари керак. Акс ҳолда, оқибати тайин — қонун устуворлигига путур етиб, ўринли-ўринсиз эътирозлар туғилаверади. Масалага шу жиҳатдан ёндашсак, юқоридаги воқеа сизга андак сирли туюлмаяптими? Хаёлингиздан «Ишни кўрганлар нечун кўпчилик гувоҳлигини рад этиб, биргина Маҳмуднинг гапига ишонганлар? Илҳом Бадалбоев рўй берган ҳодиса ҳақида нечук иссиғида чурқ этмагану, орадан бир ой ўтиб, қай сабаб ногаҳон «тилга» кирган? Бу «жабрланувчи»-ю, «даъвогар»нинг раҳнамолари кимлар? Тинчгина ишлаб юрган навқирон бир йигитнинг тақдирини бу қадар остин-устин қилиб юбориш кимга, нима учун керак бўлиб қолди ўзи?» деган фикрлар ўтмаяптими?*

Афсус, минг афсус, бу саволларга узил-кесил жавоб қайтариш биз учун мушкул. Шу боис масаланинг моҳиятидан келиб чиқиб, журналист сифатида шахсий мулоҳазаларимизни баён этдик. Инчунин, сўнгги сўзни мутасаддилар айтадилар, деган умиддамиз...

Абдунаби ҲАЙДАРОВ, журналист.

«ЖАЗИРАМАДАГИ ОДАМЛАР»

ВА ФАҚАТ У ҲАҚДА ЭМАС

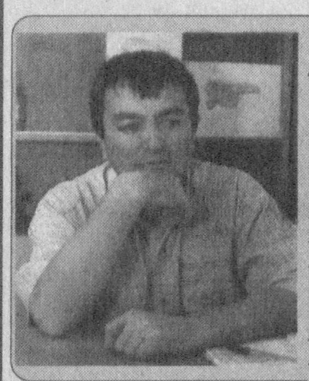

Гарчи бу суҳбатни бир неча ой олдин («Жазирамадаги одамлар»ни ўқигач) қилишни ният қилган бўлсам-да, ўша ниятим мана эндигина амалга ошди. «Жазирамадаги одамлар» романини ўқиб, Луқмон Бўрихон билан суҳбатлашишни кўнглимга тукканимда, бу ёзувчининг ичи тўла гап бўлса керак, деб ўйлагандим (шунча киноя топган одам гап билмасинми). Шунга кўра ҳали қилинмаган суҳбатга сарлавҳа ҳам топиб қўйгандим. Бироқ, ёзувчининг, тан олиш керакки, оғзаки нутқидан кўра, ёзма нутқи яхши эканки, бунга суҳбат давомида амин бўлдим. Баъзи саволларга, ҳатто, «Бу саволга жавобни ёзма берсам майлими?» дейилган жавобсифат саволдан сўнг, юқоридаги фикрим қатъийлашди.

— Ижодкор маълум маънода ўз асарининг баҳосини ўзи билади. «Жазирамадаги одамлар» адабий жамоатчилик томонидан яхши эътироф этилди. Демоқчиманки, бу асар ўзингизнинг наздингизда қандай?

— Зўр. (кулади)

— Асарга тақриз ёзган адабиётшунос олим Қозоқбой Йўлдошев сарлавҳани «Киноя йўғрилган умид» деб қўйган. Бу жуда топиб қўйилган сарлавҳа. Лекин асарни қайта ўқиш жараёнида баъзи киноялар ғализ, айрим жойлари ҳатто ғашга тегаётгандек. Баъзи кинояли ўринларда ўзингизни айнан такрорлаётганга ўхшайсиз...

— Бўлиши мумкин...

— Бу жавобингиздан сезилдики, танқидга муносабатиниз яхши эмасга ўхшайди.

— Ҳамма худбинлар қатори танқидга тобим йўқ(роқ). Бирон танқидгўйнинг хоҳиш-иродасига кўра асаримнинг айрим ўринларини қайта ёзсам, бироқ бу яна бир китобхонга ёқмаса, уни яна ўзгартиришим керакми? Хуллас, ташвишдан узоқроқ юрган маъқул.

— «Ёшлик» журналининг 3-сонида берилган «Таҳлика» номли қиссангизни берилиб ўқий олмадим. Балки «Жазирамадаги одамлар»нинг кайфияти билан юрганим учун шундай бўлгандир. Сўрамоқчи бўлганим, яхши асардан сўнг бўшроқ асарнинг чоп этилиши ёзувчи ҳақидаги эътирофларнинг ўзгаришига олиб келмасмикан?

— Ёзувчи ҳам футболчига ўхшайди, шекилли. Гол урганда ҳамма олқишлайди, озгина хатоликка йўл қўйса аёвсиз сўкишади. Лекин футболчи ўйинда давом этганидек, ёзувчи ҳам ёзишда давом этаверади. Қолаверса, ижодкор ҳеч қачон ҳаммага баб-баравар ёқишни ўз олдига мақсад қилиб қўймайди.

— Бугун нашриётлар кўп. Чоп этилаётган яхши-ёмон китоблар унданда кўп. Китобларнинг адади эса... Ёзувчи эмас, китобхон сифатида бу ҳолга қандай қарайсиз?

— Ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитида китоблар қанча тез сотилса, нашриёт ҳам шунча тез ва соз қайта нашр этаверади. Бир китобхон сифатида фикрим шуки, қозонда бори чўмичга чиқмоқда, яъни нашриётлар нимаики ёзилаётган бўлса, барчасини чоп этишга ҳаракат қилишаётир. Бирор асар «шедевр» бўлгани сабабли нашриёт чиқармаганини эшитганим йўқ. Бироқ назаримда, китоб савдо фаолиятини қайта кўриб чиқиб, такомиллаштириш зарур. Чунки нашр этилаётган аксарият маҳсулотлар пойтахт ҳудудида қолиб кетяпти. Вилоятлардаги китобхонлар қўлига етиб бормаяпти. Бу эса, кўнгилсиз ҳол.

— Кейинги пайтда насрда ҳам, шеъриятда ҳам ҳажм жиҳатдан сиқиқликка интилиш бор. Анчайин кичик асарлар ҳам роман деб эътироф этиляпти. Бу ҳақда қандай ўйлайсиз?

— Роман жанри, менимча, ҳам ҳажм, ҳам мазмун-моҳият жиҳатидан залворли ва салобатли бўлиши керак, деб ҳисоблайман. Балки, ихчамликка, сиқиқликка интилиш ҳам кимларгадир маъқулдир, лекин ихчам ҳажмли насрий асарлар учун қисса, ҳикоя деган атамалар ҳам бор.

— Яхши бир роман муаллифи сифатида бугунги ўзбек насри хусусида нима дея оласиз?

— Бугунги насримизнинг аҳволи билан мақтаниб бўлмайди, албатта. Бироқ куйинишимиз ҳам ўринсиз. Чунки ижод давом этмоқда. Ўткир Ҳошимов, Хайриддин Султон, Тоҳир Малик, Омон Мухтор, Мурод Муҳаммад Дўст, Эркин Аъзам каби забардаст адиблар сафига Абдуқаюм Йўлдош, Қўчқор Норқобил, Улуғбек Ҳамдам каби ёзувчилар дадил-дадил келиб қўшилишмоқда. Худо хоҳласа, яқин келажакда ўзбек насрида ҳам жаҳоннинг асл дурдоналари билан беллашадиган асарлар яратилади.

— Биз китобхонларнинг ҳам ниятимиз шу. Мазмунли суҳбатингиз учун раҳмат.

Зумрад ВАҲОБОВА суҳбатлашди

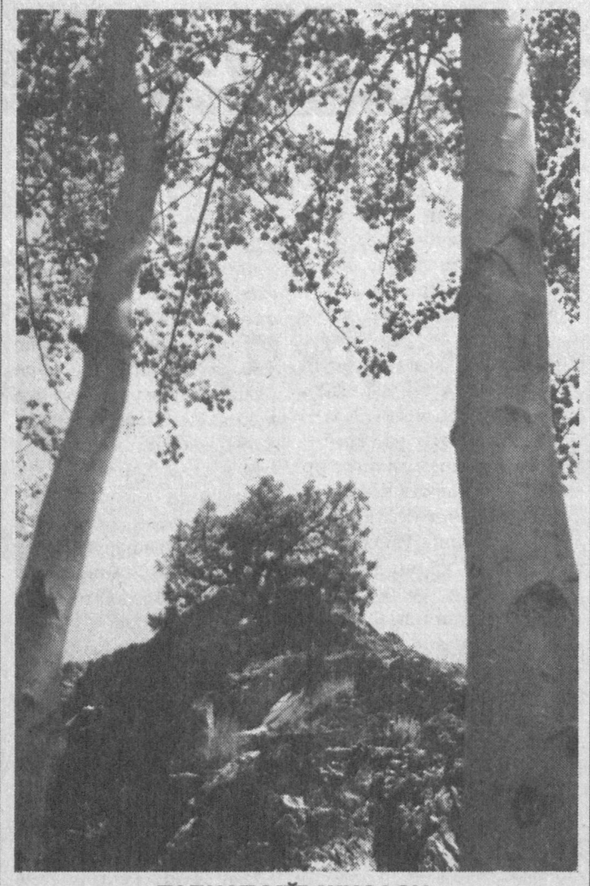

ТАБИАТ МЎЪЖИЗАСИ

Бир жуфт тераknинг боши осмонга етди. Куз ёмғиридан кейин қуёш чиқди. Тогнинг этагида, тоғ ён бағирларида, қоялар кафтида қишнинг совуғига, ёзнинг иссиғига кўникиб, умргузаронлик қилиб келаётган буталар ҳам энтикиб нафас ола бошлади. Тоғ гиёҳлари рангу рўйи сарғайиб кетганини унутаёзди. Бутун атрофни гиёҳлар иси тутиб кетди, аллақандай тотли ифор бу.

Тоғ – мағрурлик тимсоли. Тош қоялар ҳамма нарсага кўниккан одамнинг юрагига ўхшайди. Сабр тимсоли улар.

Қўл ушлашиб ўсган тераклар эгизакдек туюлаверади менга. Улар ҳам одамларга ўхшаб суҳбатлашаётгандек бўлаверади. Шамол эсади, япроқлар секингина шивирлайди.

Табиат қўйнида бўлсангиз, дунёвий дарду ташвишларни унутасиз. Яратганнинг мўъжизалари олдида лол қоласан киши. Атрофга қаранг, ҳар қадамда ҳикмат бор. Биз уни теран нигоҳ билан ўқий олсак, юрак билан тингласак, борлиғимиз нурга, меҳрга тўлади. Яшагимиз, яхши ишлар қилгимиз келади.

Йилнинг тўрт фаслида ҳам гўзаллик тимсоли бўлган тоғлар бағрига ошиқинг! Фасллар ўзгараверади. Табиатнинг мўъжизалари эса тугамайди.

Нўъмонжон МУҲАММАДЖОНОВ сурат-лавҳаси.

РУҲНИНГ ТИРИЛИШИ

Камолиддин Беҳзоднинг 550 йиллигига

Бадиий Академиямизнинг катта кўргазмалар залида Шарқ Уйғониш даврининг даҳо мусаввири Камолиддин Беҳзод таваллудининг 550 йиллигига бағишланган йирик кўргазма очилди.

Кўргазманинг концепцияси, ички мазмун йўналиши уч қисмдан ташкил топган бўлиб, улар бир-бирини тўлдириб, мазмунан давом эттиради ва кўргазманинг мақсади, моҳияти ўйланган, аниқ йўналишга эга эканлигини кўрсатади. Кўргазма лойиҳасини Элмира Аҳмедова ишлаб чиққан. Лойиҳани ишлашда турли услубларни очиш, дизайнерлик, фикрлаш йўналишида новаторлик изланишлари кўзда тутилган, муваффақиятли ечимлар топилган. Кўргазмада юздан ортиқ миниатюрачи рассомлар, чиннисоз ва кандакорлар, наққошу ёғоч ўймакорлиги санъати, чолғу асбоблари ва хаттотлик усталари 400га яқин асарлари билан иштирок этмоқдалар.

Бадиий Академиянинг раиси, академик Турсунали Қўзиев, академиклар Ниёзали Холматов, Шомаҳмуд Муҳамеджоновлар ўз чиқишларида Камолиддин Беҳзод ижодининг моҳияти, жаҳон тасвирий санъатидаги ўрни, замонавий бадиий ижодиётга таъсири ҳақида сўзладилар. Сўзловчилар Бадиий Академия қошидаги Беҳзод музейи ва мемориал боғга Беҳзод асарларидан микрофильмлар нусхалари, слайдлар, дискларга олинган тасвирлар, рангли фото, асарлардан нусхалар келтирилгани, Ўзбекистонда ижод қилаётган кўзга кўринган рассомларнинг асарлари, аҳолидан ноёб қўлёзма, тошбосма китоблар, турли халқ амалий санъати буюмлари, осори атиқалар, мусиқий асбоблар харид қилингани, шу билан бирга қаторда кўплаб мусаввирлар ўз асарларини музейга холисона совға қилишгани, музей фонди халқ ижодиётига оид ноёб асарлар билан кундан-кун бойиб бораётгани ҳақида ҳам айтиб ўтдилар.

Кўргазмада Ш.Муҳаммеджоновнинг Алишер Навоийнинг «Хамса»сига ишланган «Лайли Қайс-Мажнунга ўз ғазалини ўқиб бермоқда» (1988) сурати, Н.Холматовнинг «Шоҳнома» учлиги (2005), «Сўғдиёна маъзож» (1998), «Ошиқ» (1998) асарлари, Ж.Усмонов, Ж.Умарбеков, Б.Жалолов, А.Нур, Ф.Аҳмадалиев, А.Мирзаевлар сезгир томошабин руҳиятини қўзғатувчи, фикрлашга мажбур қилувчи изланишлари силсиласи билан иштирок этганлар. Акмал Нур «Ҳижрон», «Мунаввар тонг», Ф.Аҳмадалиев «Ойдин тун», «Шафақ билан учрашув», А.Мирзаев «Тақдирнинг икки кўриниши» номли асарларида рамзий талқинлар, ифодали белгилар, илоҳий туйғулар, руҳий тўлқинланишларни маҳорат билан ифодалаганлар. Сюрреалистик туйғулар тўлқинларини англаниб-англамас, илғаш қийин бўлган ҳарир ранглар нисбатида, чизгилардаги мусиқий оҳангдорлик кучи, композицион ечимдаги интуитив сезгиларда пайқашдаги сеҳргар интеллект билан жонлантирганлар. Бу рассомлар Шарқ руҳини, унинг қайтарилмас хусусият ва ҳолатларини ўрта асрлар миниатюраларидан, классик шоир ва мусиқа эпкинидан, мумтоз фантастик хаёлот оламидан илҳом олиб, қувватланиб, шу куннинг энг зукко хаёлот олами билан уйғунлаштира олганлар. Рассом Э.Машарипов эса «Жалолиддин Мангуберди», «Мусиқа» композицияларида сезгилари, туйғуларини ранглар қуюнида, кескин ички тўлқин ҳароратида ифода этган. З.Шарипованинг «Шароб. Базм», А.Алиқуловнинг «Наққош», Х.Муҳиддиновнинг «Шоҳона ов», «Лайлига отасининг маслаҳати», «Мажнун чўлда», М.Воронскийнинг «Равот ул-муҳибн», В.Луговский, Д.Иминоваларнинг «Темур» учлиги, «Минг бир кеча» асарлари ҳам тарихни теран ҳис қилиш асосида акс эттирганлиги билан ажралиб туради.

Кўргазма ўзининг кенг қамровлилиги билан томошабинларда жуда катта таассурот қолдирмоқда.

Абдували ЭГАМБЕРДИЕВ, санъатшунос

Абул Фараж

ҲИКМАТ — ЙЎЛ ОЗИҒИ

Заиф душману кучли дўст ҳақида

Бир оқил одам айтибди:

— Заиф душманни кучли душман деб бил. Уни кўздан қочирма ва ундан эҳтиёт бўл. Кучли дўстингни заиф деб бил. Шуни эсда тутгилки, унинг мададига тамомила суяниб, кучи ўзинг билан баравар лашадиган душмандан енгилиб қолишинг мумкин.

Қилинган эҳсон бурчнинг ўрнини босолмайди

Оқил айтибди:

— Тавфиқ — диёнатга риоя этмай, бошқа бир яхши иш қилган киши инъом-илтифотга сазовор бўлолмайди. Чунки, эҳсон бурчнинг ўрнини босолмайди.

Ҳаммаси меъёрида бўлсин

Оқил айтибди:

— Ортиқча сув экинга зарар етказгани сингари кўп овқат ейиш ҳам танга шундай зарарлидир.

Алдайдиган кўриниш

Оқил айтибди:

— Маккор одам яланғоч бир қиличга ўхшайди, кўриниши жозибалику, лекин у билан муомалада салгина эҳтиётсизлик қилдингизми, ўзингизни майиб-мажруҳ қилиб қўйишингиз мумкин.

Виждон азобидан қандай сақланиш мумкин

Оқил айтибди:

— Аввал бошдан ўзини муносиб тутиб юрган киши виждон азобига йўлиқмайди.

Жиззаки дўст ҳақида

Бир киши айтган экан:

— Ҳатто, табиатан яхши одам бўлиб кўринса ҳам, аммо жиззаки дўстингга ишонма.

Ҳукмдорларга нафли маслаҳат

Ўзининг барча табааларини яхши одам қилмоқчи бўлган ҳоким, даставвал, ўзи яхши одам бўлмоғи лозим. У қийшиқ соя бериб турган нарсани тўғриламай унинг соясини тўғриламоқчи бўлган жинни-ғиннни одамга ўхшаб қолмаслиги учун шундай бўлиши зарур.

Кўрқинч ва даҳшат

Оқилдан сўрашибди:

— Қўрқинчли ҳолат даҳшатдан нимаси билан фарқ қилади?

У жавоб берибди:

— Қўрқинч васвасага учиш олдидан бўлади, даҳшат эса унга учгандан кейин чиқади.

Шарофиддин КЎНЧИ таржимаси

РАКНИНГ ДАВОСИ БОРМИ?

Хитойлик тиббиётчи олимлар узоқ муддатли изланишлардан сўнг ракка қарши янги турдаги дорини кашф қилишди. Бу дорининг афзал томони шундаки, у одам танасини заҳарламайди, жигар, буйрак, юрак, асаб тизимига ҳам салбий таъсир кўрсатмайди.

Хитой тиббиётида фойдаланиладиган гиёҳлар ва энг илғор технологиялар ёрдамида инқилобий кашфиёт қилишга эришган олимлар ишининг самарали бўлаётганидан хурсанд. Бу дори билан даволаш жараёнида 500 мингдан зиёд рак касаллигига чалинган хитойликларда яхши ўзгаришлар бўлгани кўпчиликни қизиқтириб қўйди.

Яна бир нарса, Соғлиқни сақлаш вазирлигида бу дори синовдан ўтказилганида унда инсон саломатлигини тиклаш хусусияти борлиги ҳам аниқланди. У рак ҳужайраларини ўлдириш билан бирга, танадаги турли хил ўсимталарнинг ҳам илдизини қуритади. Бундан ташқари, одам танасининг қувватини кучайтиради ва оғриқни пасайтиради. Энг муҳими, бу дорини кимётерапия билан биргаликда операциядан олдин ҳам, кейин ҳам қўллаш мумкин экан.

ҲАР БИР ОДАМ ҲУНАРГА СУЯНСИН

Мулоҳаза

Қайси давлатнинг ривожланиш тарихига назар солманг, қайси бир халқнинг жаҳонда ўзининг муносиб ўрнини топиш йўлидаги ҳаракатларини таҳлил қилманг, қайси миллатнинг дунёда бошқаларни камситмаган ҳолда орияти, ғурурини намоён қилиш билан боғлиқ жараёнлар хусусида мулоҳаза юритманг, барчасининг замирида турлича номланиши, турфа кўринишларга эга бўлишига қарамай, ўша давлат ва халқнинг миллий хусусиятлари, миллий табиати акс этиб туради.

Миллатнинг шаклланиши, уни дунёда тан олинган миллат даражасига кўтарилиши нафақат ҳозирги, балки тарихий ютуқлар, анъаналарни ўрганиш ҳамда уларни амалиётда қўллашга ҳам боғлиқ. Миллатнинг миллат сифатида шаклланишида, миллий тикланишида ҳунармандчиликнинг ўрнинг беқиёс. Ҳар қандай ҳолатда ҳам миллий маҳсулот ишлаб чиқариб, ички бозорни миллий маҳсулотлар билан таъминлашда халқимизнинг азалий касб-кори бўлган ҳунармандчилик ҳал қилувчи рол ўйнаган.

Наманган вилоятининг Чуст гўшаси ҳам ўзининг бетакрор ҳунармандчилик санъати билан юртимизда ўз обрў-эътиборига эга. Чустда яратилаётган миллий пичоқлар, Чуст номи билан тикилаётган дўппилар, заргарлик буюмлари шу халқнинг номини оламга ёймоқда. Бундан бир неча йил аввал Президентимиз Наманганда бўлган пайтларида Чуст дўппиларининг довруғини оламга ёйиш тўғрисида фикр билдирган эдилар.

Мустақиллик халқимизнинг бетакрор ҳунармандчилигини яна қайтариб берган экан, эндиликда ушбу соҳани замонавий талаблар асосида ривожлантириб, жаҳон бозорига чиқиб дунёда ўз ўрнини топишига ҳаракат қилиш лозим. Ўзбекистон «Миллий тикланиш» демократик партияси-нинг ҳаракат дастурида ушбу масала алоҳида ўрин тутади.

Ички бозорни ҳунармандчилик маҳсулотлари билан таъминлашдаги беқиёс улушини эътиборга олган ҳолда мазкур соҳани реал ривожлантириш йўлларини танлаш, улар фаолиятини тартибга солиб турувчи, қўллаб-қувватловчи қонунлар яратишга эътибор қаратиш лозим. Бу соҳада маълум қўллаб-қувватловчи механизм яратиш ҳунармандчилик соҳаларини ривожлантиришнинг зарур шарти.

Энг аввало, ҳунармандлар яратаётган маҳсулотлар сифатини янада юқори даражага кўтариш учун уларни энг замонавий техника ва технологиялар билан қуроллантириш, чет эл сармояларидан фойдаланган ҳолда четдан замонавий асбоб-ускуналарни сотиб олиш механизмини яратиш ҳам шу куннинг талаби.

Бизнинг ҳунармандчилик маҳсулотларимизга четда эътибор, қизиқиш жуда катта. Бу ишлаб чиқаришнинг узлуксизлигини таъминлашга имкониятлар очади.

Агар биз бугун ўзимизда ишлаб чиқарилган маҳсулотни сотиб олмасак, ўша корхона иши қачон яхши томонга қараб юради, қачон ўз ишида янги ўзгаришларни амалга ошира олади? Қачон янги технология сотиб олади ва хориж билан беллаша оладиган маҳсулот ишлаб чиқара олади?

Ахир миллий иқтисодиётни оёққа турғазиш учун, ички бозор учун маҳсулот ишлаб чиқаришга интилаётган корхоналарни биз ўзимиз қўллаб-қувватламасак, уларни ҳеч ким бошқа жойдан келиб қувватламайди, уларнинг тўлақонли фаолият кўрсатиши учун шароит яратиб бермайди.

Биз пахта, пилла, олтин каби нодир маҳсулотларимиз эвазига келаётган хориж валютасини қандай ишлатяпмиз? Кўп ҳолатда мазкур валюталар сифатсиз, «бир марталик» кийим-кечаклар сотиб олишга сарфланмоқда.

Агар юртдошларимизнинг маълум бир қисмида ватанпарварлик ҳисси юқори бўлганда, ўз юртимизга сифатсиз маҳсулотларни олиб келиш эмас(валюта-га), балки ички маҳсулот ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш билан шуғулланган бўлар эдилар. Сифатсиз маҳсулотларнинг юртимизга кириб келиши, устиялтироқ ички қалтироқ маҳсулотлар ишлаб чиқаришни синишига, кам бўлса-да, мамлакат ичида ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларни ҳеч ким бошқа жойдан келиб қувватламайди, уларнинг тўлақонли фаолият кўрсатиши учун шароит яратиб бермайди.

Биз пахта, пилла, олтин каби нодир маҳсулотларимиз эвазига келаётган хориж валютасини қандай ишлатяпмиз? Кўп ҳолатда мазкур валюталар сифатсиз, «бир марталик» кийим-кечаклар сотиб олишга сарфланмоқда.

Агар юртдошларимизнинг маълум бир қисмида ватанпарварлик ҳисси юқори бўлганда, ўз юртимизга сифатсиз маҳсулотларни олиб келиш эмас(валютага), балки ички маҳсулот ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш билан шуғулланган бўлар эдилар. Сифатсиз маҳсулотларнинг юртимизга кириб келиши, устиялтироқ ички қалтироқ маҳсулотлар ишлаб чиқаришни синишига, кам бўлса-да, мамлакат ичида ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар бозорини инқирозга учрашига сабаб бўлмоқда.

Сифатсиз маҳсулотларни ички бозоримизга киритилишини тақиқлайдиган қонунлар яратилган, чегара ҳудудларидан олиб ўтиш тартиби, меъёрлари белгиланган. Аммо ҳали-ҳамон бозорларимиздан хориж-нинг сифатсиз маҳсулотларини истаганча топиш мумкин. Кўплаб сохта «тадбиркор»лар қайсидир ҳудуддан чегара постларини четлаб, ноқонуний йўллар билан сифатсиз товарлар олиб кириб, ички бозоримизни «гуллатмоқда»лар.

Аввалроқ Президентимиз Наманганда бўлганда, Уйчи пахтасидан «Уйчида ишлаб чиқарилган» деган тамға билан кўйлак тиксак бўлмайдими, деган масалани қўйган эдилар. «Пахта ўзимизники, — деган эдилар ўшанда. — Хўш қачонгача ундан тайёрланадиган кийим-кечакларни хориждан сотиб оламиз? Нима учун, «Уйчи» номли эркаклар кўйлаги тикишни кенг йўлга қўймаслигимиз керак?».

Ўз меҳнатимиз, пешона теримиз эвазига етиштирилган хом ашё ўзимизда қайта ишланиб, тайёр маҳсулот даражасига етиши ва экспорт қилиниши жуда муҳимдир. Айрим сохта тадбиркорларнинг ноқонуний хатти-ҳаракатлари эса бундай хайрли ишларга тўсқинлик қилиш, ишлаб чиқарувчиларга зимдан зарба беришга ўхшайди.

Одилжон АБДУҚАҲҲОРОВ, Чуст

ЭПЛИ МОМОМ

Онамларнинг айтишича, саховат борасида қишлоқда бобомга тенг келадигани бўлмаган экан. Қўли очиқ ва бағри кенглиги туфайли бобомнинг уйидан сира меҳмоннинг кети узилмаскан. Момомнинг табиати эса умуман бошқача бўлиб, етти ўлчаб бир кесадиган, ўта иқтисодчи кампир бўлган. Ҳар гал бобом уйга гўшт келтирса, момомнинг қўлига тутқаза туриб: «Кампир, буни бугундан қолдирманг», деб таъкидларкан. Момомнинг ўчоқ бошида захроқ жойга кўмилган бир хумчаси бўлиб, чолига хўп, деркану, ўчоқ бошига бориб гўштни қозонга ташлар пайти бир бўлагини ўша хумчага солиб қўяркан. Кунлардан бирида уларнинг уйига узоқдан меҳмонлар келибди, бу кутилмаган ташрифдан довдираб қолган бобом ҳар томон чопа бошлабди. Буни кўрган момом чолини имлаб чақирибди ва «Сиз меҳмонлар билан гурунг қилиб ўтираверинг, бу ёғини мен ўзим эплайман», дебди. Бобом меҳмонлар билан суҳбатлашар экану кўзи ўчоқ бошида. Бу кампир уйда гўшт бўлмаса, остона ҳатлаб қўшниларникига чиқмасдан қандай ош тайёрлаётганидан ҳайрон экан. Хуллас, ош тайёр бўлибди, бобом кўнгилдагидек қилиб меҳмонларини кузатибди. Сўнг кампиридан қаердан гўшт топганини сўрабди. Шунда кампир чолни етаклаб бориб, хумчани кўрсатибди. Кампирининг бу тадбиридан хурсанд бўлган бобом «айланай, эпли кампиримдан» деб, пешонасидан ўпиб қўйган экан.

Муҳаммад СИДДИҚ

Ўзбекистон Миллий тикланиш демократик партияси Марказий Кенгаши, «Миллий тикланиш» газетаси таҳририяти Ўзбекистон Қаҳрамони, «Жаҳон адабиёти» журнали бош муҳаррири

Озод ШАРАФИДДИНОВнинг

вафоти муносабати билан унинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор этади.

«Миллий тикланиш» газетаси таҳририяти «Шарқ» НМАК Капитал қурилиш бошқармаси бошлиғи Абдуҳаким Юсуповга падари бузруквори

Абдухалил ота ЮСУПОВнинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Milliy tiklanish

Муассис: Миллий тикланиш демократик партияси

Бош муҳаррир: Иброҳим ҒАФУРОВ | Бош директор: Дилмурод ҚИРҒИЗБОЕВ

Таҳрир ҳайъати:

Қаландар АБДУРАҲМОНОВ, Хуршид ДЎСТМУҲАММАД, Раъно ЗАРИПОВА, Хайринисо МИРЗАЖОНОВА, Шарифа САЛИМОВА, Абдунаби СИДДИҚОВ, Жаннат ТОШМАТОВА, Олим ЎСАРОВ, Мунира ҚОРИЕВА

Газета 614-рақам билан рўйхатдан ўтган. Буюртма: Г — 925. Ҳажми 2 босма табоқ. Адади 1502. Сотувда эркин нархда

Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Саҳифаловчи: Раъно ИСМАИЛОВА. Босишга топшириш вақти 20.00. Нашр кўрсаткичи — 158

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32 уй

Телефонлар: қабулхона — 133-67-51, 136-56-29, бўлим — 136-58-80, реклама ва эълонлар бўлими — 136-58-73

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Манзили: Тошкент шаҳри, Буюк Турон кўчаси, 41-уй

Босишга топширилди 20.00